

FOAIA POPORULUI

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pe un an 4 cor. 40 bani.
Pe o jumătate de an 2 cor. 20 bani.
România, America și alte țări străine 11 cor. anual.
Abonamente se fac la „Tipografia Poporului”, Sibiu.

Foaie politică

Apare în fiecare Duminică.

Telefon Nr. 146.

Adresa telegrafică: „Foaia Poporului”, Sibiu.

INSERATE:

să primesc la BIROUL ADMINISTRAȚIEI.
(Strada Măcelarilor Nr. 12.)

Un șir pețit prima-dată 14 bani, a doua-oraș
12 bani, a treia-oraș 10 bani.

Macedonia Ungariei.

Care e Macedonia Ungariei? E pământul locuit de noi Români, e Transilvania, Banatul, Bihorul, Sătmărul și Maramurășul. E pământul îngrășat cu sudoarea muncii noastre și apărat cu sângele nostru. Ici colo sunt pete de venetici veniți sau jefuind sau cu traista de cerșitor.

Unirea acestor ținuturi, cari își aveau odinioară autonomia lor, ba Transilvania chiar și principele ei cu ținuturile dela apus, a fost o lovitură grea pentru neamul nostru. Pentru că întreaga grije a celor ajunși la stăpânire a fost să-și bată joc de neamul nostru, să ne împedecă pe toate căile în înaintarea noastră culturală și economică, să croască cele mai mișești legi îndreptate împotriva noastră, în timpurile de mai dinainte să ticluască documente tâlhărești, prin cari ni se răpiu drepturile noastre vechi de administrație proprie, ni se răpiu munții cu pădurile și pășunile lor, pentru a fi date la venetici, cari niciodată n'au știut, ce e codrul.

Biserica ni-a fost subjogată, iar în timpul mai nou chiar sfărțată. Când în sfârșit întâmplările din statele civilizate i-au silit și pe tirani să mai potolească forma asupririlor lor, Români au adus cele mai mari jertfe pentru înaintarea noastră culturală înființând mii de școli. Bizuindu-se pe legi barbare, acestea au început să ni le închidă cu sutele, pentru că nemernicii să se poată lăuda, că copiii străinilor sunt în număr cu mult mai mare în școlile țării, decât ai Românilor, cum spună nu de mult unul Vargha, directorul statisticii.

Protestărilor noastre în contra fărădelegilor li se răspunde cu prigoniri și mai destrăbălate și cu învinuiri mișești, că noi Români am vrea să ieșim de sub stăpânirea împăratului nostru. Procleți fără delege, cari se fac a uită, că din cuprinsul acestei țări noi Români am fost singura națiune, care am ținut totdeauna cu credință la împăratul nostru, fie în bine, fie în rău și fără să ni se fi făcut vre-odată dreptate.

Credința strămoșească față de Domnitorul nostru vom păstra-o totdeauna, ca și dragostea, care ne leagă de pământul, pe care îl muncim de aproape două mii de ani. Dar nici lupta nu vom încetă-o pentru că să se facă dreptate pe acest pământ, pentru că înaintării noastre pe terenul cultural și economic, pentru că drepturilor noastre politice naționale să nu i se mai poată împotrivi nimeni. Nu va încetă lupta, pentru a ajunge, ca din milioanele vărsate de noi în visteria țării să ni se dea sumele convenite pentru întărirea noastră economică, culturală și politică.

Lupta purtată mai ales în cei din ur-

mă patruzeci de ani ne-o oțelit așa de mult, încât cu toate mijloacele barbare întrebuintate de stăpânii zilei, poporul nostru totuși a dat și înainte. Ceeace prătuiește mult, e și faptul, că *chestiunea română din Transilvania și Ungaria a devenit o chestiune europeană, de care se interesează acum și statele cele mari.* Tot mai mult se întărește convingerea, pe care noi o avem de mult, că stările din Ungaria se aseamănă întru toate cu cele din Macedonia de până eri, cu singura deosebire de formă, că naționalitățile asuprite din Macedonia luptau și cu bombe, pe când naționalitățile asuprite din Transilvania și Ungaria au luptat și luptă numai cu armele legii.

Un stat nu mai poate trăi în ziua de astăzi fără legături și politice cu alte state. Pentru apărarea față de atacuri dușmane, statele cele mari au găsit de trebuință să se alieze unele cu altele. Așa s'a format în Europa Tripla-Alianță compusă din Austro-Ungaria, Germania și Italia, Tripla-Înțelegere, compusă din Franța, Rusia și Anglia.

La Tripla-Alianță s'a alăturat, după cum se vede mai ales din frământările de azi, și România, cu toată aproape patru milioane de Români din Ungaria sunt tratați ca niște robi. Alianța României cu unul din cele două grupuri de state aliate e de o însemnătate așa de mare pentru ele, mai ales din cauza marelui puteri armate a României, încât decătră Tripla-Înțelegere se fac cele mai mari eforturi, ca să rupă România dela Tripla-Alianță. Cei din Tripla-Înțelegere cred, că vor și putea face lucrul acesta, pentru că ei nu-și pot închipui, ca România să rămână tovarășa unui stat, în care patru milioane de frați de ai ei sunt socotiți robi buni numai de-a plăti dări grele și de-a da soldați.

Intr'o ședință a consiliului de miniștri din Paris, primministrul francez Poinecarè vorbind de situațiunea politică din Europa a declarat între altele:

„A venit timpul, ca România să se desfacă de Austro-Ungaria, deoarece până acum Români din Ungaria n'au dela monarhie decât pâne amară.”

Da, pânea amară a fost până acum răsplata credinței noastre cătră împărat și patrie. Dar aceasta trebuie să se schimbe și se va schimba.

Groaza de viitor i-a apucat de nou pe înșelătorii și jefuitorii libertăților popoarelor din Ungaria. În *Az Ujsag*, gazeta lui Tisa, cel mai urgisit om și la poporul lui, ei vin iarăși cu mărturisirea păcatelor lor, spunând, între altele:

„Față de schimbările, cari se întâmplă în nemijlocita noastră apropiere, ne pune pe gânduri întipărirea, ce vor face-o statele balcanice biruitoare — teritorul și

vaza cărora va crește — asupra naționalităților, cari trăesc între noi. Cu deosebire Slavii, în mare parte și Sârbii, dar și Români simțesc puterea atrăgătoare și nu se poate să nu se gândească la aceasta. Noua aranjare a statelor balcanice, schimbarea teritorială și a puterilor lor, ne silesc și pe noi (adecă pe guvernele din Peșta) să luăm o altă direcție în ce privește chestiunea naționalităților.

„De sigur, că sunt neîndestuliri, și iarăși e sigur, că sunt dorințe îndreptățite, cari pot fi împlinite. E de datoria noastră, ca să ne interesăm de toate acestea și să năzuim, cu mai multă dragoste și pricepere ca până acum, a câștiga și asigură pentru noi sufletele, pe cari le vom perde. Gândul în afară de hotărâre țării izvorâște din credințe, că între conaționali sau sub stăpânirea lor viața e mai plăcută și mai bună. Să tractăm naționalitățile din acest punct de vedere. Să le convingem nu numai cu graiul, ci și cu fapta, că traiul împreună cu noi e mai bun și mai frumos.”

Acestea sunt vorbele gazetei lui Tisa. Dovedesc ele oare, că Tisa, cel mai mare dușman al naționalității noastre, ca și ceilalți conducători ai naționalității maghiare se gândesc serios la dreptatea pentru noi? De fel! E groaza de neamul românesc, care e una sufletește, sub ori și ce stăpânire ar trăi, e teama de Austria, unde cele mai luminate capete sunt convinse, că numai făcându-se dreptate deplină Românilor din Transilvania și Ungaria, puterea monarhiei noastre va fi asigurată pentru totdeauna împotriva primejdiei, care o amenință din partea Slavelor.

Conștiința despre însemnătatea uriașă a neamului românesc de treisprezece milioane pentru monarhia noastră trebuie să producă în noi hotărârea tare, ca peatra, de-a lupta cu energie și mai mare pentru câștigarea drepturilor noastre economice, culturale și politice și pentru nimicirea vânzătorilor de neam, aliați cu străinul.

Izbânda va trebui să fie a noastră, și atunci școalele și bisericile noastre vor înflori; munții cu pășunile și pădurile lor vor fi iară ai noștri; moșule nu vor mai ajunge pe mâna tuturor vagabunilor prinși cu funia și colonizați între noi, în satele și comitatele noastre nu vor mai porunci veneticii; binefacerile, cu cari e dator statul față de cetățeni se vor revărsa și asupra noastră, dar nu cu condițiuni mișești.

Aceasta e icoana viitorului apropiat, care ne așteaptă, luptând împotriva străinului cutropitor. Și vom lupta!

Iar cei din Viena grijască, nu cumva națiunea română să ajungă la convingerea, că și acolo are numai dușmani ca și în Budapeșta!

Liga monarhică, despre care am mai dat știre, și-a ținut adunarea de constituire în Viena. Programul de muncă al acestei ligi cuprinde, între altele, și punctele următoare:

1. Infăptuirea legii fundamentale dela 20 Octombrie 1860, care cere *unitatea monarhiei* și o *dietă comună* pentru toate provinciile din Austria și Ungaria, așa dupăcum a fost hotărâtă prin patenta împărătească dela Februarie 1861.

2. Pentru a putea restabili (aduce) dreptatea deopotrivă pentru toate provinciile și națiunile monarhiei, Liga va avea rolul de mijlocitor între toate națiunile. Ea va forma o comisiune, în care să fie câte doi membri din fiecare națiune a monarhiei, pentru a judeca toate neînțelegerile dintre ele.

3. În privința popoarelor din *Peninsula Balcanică*, Liga cere libertate de dezvoltare națională pentru toate popoarele de-acolo, înțelegând și pe *Albanezi* și pe *Românii din Turcia*.

4. Liga monarhică va ajuta cât mai mult dezvoltarea și înaintarea *economică* și *culturală* a țărilor din partea de răsărit și meazăi a monarhiei, adică Galiția, Bucovina, Transilvania, Banatul, Croația, Bosnia, Herțegovina, Dalmația și Istria. Liga va înființa în Viena un birou, care să între în legătură comercială cu aceste țări.

Pedecapsa șovinismului. Una din cauzele, cari supără mult pe Croați împotriva guvernelor șoviste din Pesta, e și înființarea de școale maghiare pe la multe stațiuni de cale ferată. Cei din Pesta zic, că sunt pentru funcționarii și muncitorii maghiari, cari de altminteri n'au ce căuta în Croația. De fapt însă sunt cuiburi, din cari încearcă maghiarizarea. Un învățător dela o școală de felul acesta, anume Ertl (Șvab maghiarizat), ca să-și arate patriotismul, a arborat un steag pe școală. Croații l-au dat jos. Renegatul Ertl l-a pus de nou, și încă cu cântece și țărăboiu. Atunci Croații l-au bătut măr, așa că renegatul a răcut 19 luni într'un spital. Eșind din spital, n'a mai fost harnic de muncă, dar cum nu avea anii de penzie, ministrul din Pesta i-a dat — 30 coroane. Ertl a junse peritor de foame cu familia lui. Atunci ministrul i-a dat o penzie de mila de 20 cor. pe lună. Acum renegatul face poezii patriotice, cu cari umblă la cerșit.

De i-am vedea pe toți cu traista de gât!

Alungarea limbei maghiare din biserica din Măcău. În biserica gr.-cat. din Măcău (Ungaria) se introdusese de trei ani limba maghiară. Nunțul papal din Viena a trimis un ordin, prin care oprește întrebuințarea limbei maghiare la sfânta slujbă.

Pentru doina românească. Din Sătmăru vine o știre frumoasă. Câțiva tineri Români, între cari și dl Dr. Ion de Covaciu, fiul protopopului Andrei din Maramurăș, își petreceau cu doine românești într'un restaurant din Sătmăru. Tot acolo era și Jidanul Vamoș, director de bancă, cu alte năpârce jidano-maghiare. Aceștia au început să-și bată joc de cântecele noastre. Tinerii Români i-au dat afară, apoi dl Dr. Covaciu l-a provocat pe Jidan la duel. S'au bătut în săbii, și Jidanul a fost ciopârțit bine, de va ține mînt, că pe

pământul nostru numai doina românească e îndreptățită.

Recomandăm de nou tinerilor nostri, ca începând chiar din clasele din urmă ale liceelor (gimnaziilor) să învețe a mînuî sabia și a împușcă cu pistolul. Față de mișcările batjocoritoare a tot ce e românesc trebuie întrebuințată și arma, în cazuri ca cel de sus.

Germanilor nu le trebuie înfrățire germano-maghiară. Când se încheiasă nenorocitul pact dualist la 1868, o parte din Nemții din Austria credeau, că vor încăleca pe celelalte naționalități de-acolo (Cehi, Sloveni, Croați, Italieni, Poloni, Ruteni și Români), cum au încălecat Maghiarii naționalitățile dela noi. Dar s'au înșelat, căci naționalitățile negermane din Austria au știut să scuture jugul nemțesc și astăzi toate sunt libere, precum au să fie nu peste mult libere și naționalitățile nemaghiare din Ungaria (afară de Sași, cari sunt coada Ungurilor).

Germanii cinstiți din Austria nici nu se mai gândesc la asuprirea altora. Totuși s'au găsit mai zilele trecute niște ahtiați nemți după avere străină, care propuneau o alianță cu Maghiarii, ca să jăcmănescă pe toate celelalte naționalități din Austro-Ungaria. Nemții cinstiți au ținut însă o adunare, în care au manifestat pentru legătura strânsă între Austria și România, pentru dragostea mare a Germanilor față de Români și *împotriva înfrățirii germano-maghiare*. Ar fi și o curată rușine pentru marele popor cult al Germanilor (Sașii nu se țin de ei) să se alieze cu un popor, ai cărui conducători trăiesc din sudoarea altor popoară.

Din dietă.

Vorbirea dlui Dr. Teodor Mihali.

În ședința dietei dela 14/27 Noembrie a luat cuvântul deputatul nostru, dl Dr. Teodor Mihali. Le-a arătat șovinistilor, că Ungaria, care a devenit o a doua Macedonie, se apropie tot mai mult de prăpastia, în care se va nimici dacă nu se va face odată dreptate tuturor naționalităților.

Iată, pe scurt, ce a spus dl Mihali: Mărturisesc sincer, că de când mi-am început activitatea parlamentară, nici când n'am simțit în măsură așa de mare greutatea răspunderii ca în momentul de față.

Atât politica internă (din lăuntru a țării) cât și cea externă (de-afară) este atât de încurcată, încât fiecare bărbat politic privește cu îngrijorare la viitor. Este datoria noastră a tuturor partidelor acum, ca în tot ce facem și tot ce spunem, să punem multă chibzuială.

Noi naționaliștii am prevăzut (dat cu socoteala) criza parlamentară din Ungaria fiind că avem un parlament alcătuit numai cu ajutorul nedreptății.

Președintele Tisa intrerupe pe dl Mihali, zicând: Fac atent pe dl deputat, că în critica ce o face, și pe care eu nu voi s'o împedec, să țină seamă de bunacuvință parlamentară și de considerația ce trebuie s'o arete parlamentului maghiar.

Intreruperea aceasta a provocat mirare printre deputații naționaliști, ea fiind cu totul nedreaptă.

Dl Mihali continuă spunând: Noi constatăm că parlamentul maghiar, fiind un parlament de rasă și de clasă, el trebuie să se încece în mocirla nedreptăților. (Mare

mișcare și viu protest din partea deputaților guvernamentali).

Dl Mihali arată de ce de câteva luni încoace deputații naționaliști n'au luat cuvântul la debaterile parlamentului. Am socotit că nu este cu cale pentru un deputat să vorbească aci în Cameră, la umbra baionetelor, cari stau la dispoziția absolutismului prezidențial. (Mare mișcare, tumult și protestări la deputații guvernamentali).

Președintele Tisa intrerupe din nou pe orator zicând: Chem la ordine pe dl deputat pentru această expresiune.

Deputatul român Vaida întreabă: Asta înseamnă libertatea cuvântului? (Zgomot mare în sală. Președintele sună clopotul).

Dl Mihali continuă: Dacă cu toate astea iau acum cuvântul o fac sub impresia întâmplărilor istorice cari se arată la orizontul politic.

Provoc guvernul și majoritatea parlamentară să restabilească viața constituțională și viața normală în Parlament.

Provoc guvernul să nu mai urmeze în chip brutal față de partidele opoziționiste.

Ați făcut destul de rău parlamentul în ochii străinătății și în ochii locuitorilor acestei țări.

Vice-președintele Camerei Beöthy îl intrerupe zicând: Cu flucăruri și cu tobe nu se poate ridica cinstea parlamentului.

Deputatul guvernamental *Alskalezysse* adresează lui Mihali: Spune toate acestea în contra parlamentului opoziției!

Președintele Tisa: Rog liniște!

Deputatul Mihali continuând spune, că întâmplările istorice din Balcani îi împune ca o datorie să atragă cu toată seriozitatea atențiunea guvernului ca să urmeze de aci înainte o politică dreaptă și legală față de toate popoarele și toate clasele sociale din Ungaria.

Imi exprim, în numele partidului meu și al popoarelor nemaghiare cea mai mare neîncredere în guvernul actual care este și stricicios și primejdios.

Oratorul e intrerupt de deputații guvernamentali.

Președintele Tisa zice: Ascultați pe orator!

Baronul Levay spune: E greu să-l ascult.

Dl Mihali arată apoi cum în toate părțile se vedește în țară sistemul de negliuire aplicat popoarelor nemaghiare.

Trecând apoi la politica externă, dl Mihali spune, că în legătură cu întâmplările din Balcani ne putem convinge, că principiul naționalităților cucerește pe zi ce trece tot mai mult teren. Imperiul turcesc s'a prăbușit fiindcă era bazat pe apăsarea naționalităților. Turcia ar fi avut altă soartă dacă ar fi dat ascultare sfaturilor ministrului nostru de externe, contele Berchtold, de a respecta drepturile naționalităților din imperiul otoman.

Întâmplările din Balcani ar trebui să fie învățăminte pentru guvernele statelor cu numeroase popoare, ca să înceapă o nouă politică cu mai multă libertate pentru naționalități.

Dacă guvernul din Ungaria va avea și față de popoarele nemaghiare o finută dreaptă, atunci poate socoti în vremuri grele pe sprijinul și bunăvoința acestor popoare; ba chiar mai mult, pe sprijinul fraților lor din statele învecinate cari vor.

luă cu liniște la cunoștință că frații de un sânge sunt asigurați în dezvoltarea lor.

Di Mihali critică apoi pe acei bărbați politici din opoziția maghiară și acea presă maghiară, cari au luat o poziție dușmănoasă intereselor României. Legăturile internaționale de astăzi, zice d-sa, nu iartă să fie un stat singur, ci din contră fiecare țară trebuie să-și caute aliați și prieteni. Austro-Ungaria trebuie să-și caute prieteni în nemijlocita ei apropiere. De aceea declarațiunea ministrului nostru de externe în favoarea României am luat-o cu plăcere la cunoștință.

Di Mihali își încheie cuvântarea spunând: *Monarhia noastră austro-ungară numai în acel caz are drept de existență și în viitor, dacă va îngriji de toate popoarele ce locuiesc în această monarhie, asigurându-le toate libertățile și toate drepturile firești.*

D-sa cere guvernului să nu mai întârzie cu reforma electorală, căci democratizarea țării va fi cel mai bun mijloc de îndreptare a păcatelor politice interne și externe. (Vii aplauze pe băncile deputaților naționalităților).

A doua zi a vorbit deputatul nostru dl Dr. Vaida-Voevod, care a scos la iveală nedreptățile, ce se fac nouă în școale, prin legea lui Aponi și prin neexecutarea legii de naționalități etc. etc. Vorbirea dlui Vaida vom da-o în numărul viitor.

Celor doi deputați români le-a răspuns ministrul-președinte Lukacs, care a sucit-o în dreapta și stânga, pentru a răsturnă adevărurile spuse de deputații noștri. Dar nu i-a reușit, ci însuși a trebuit să recunoască multe din cele spuse de ei.

O mică răfueală cu Sașii.

Sibiul are, după recensământul (numărătoarea) din urmă, 30 mii 35 suflete, din cari 16 mii 156 Germani (Sași și alfel de Nemți), așadară ceva peste jumătate, 7338 Români (aproape un sfert), 6023 Maghiari (cam a cincina parte) și 518 alte neamuri.

Cheltuielile orașului sunt socotite pentru anul 1913 cu un milion patru sute de mii de coroane, iar veniturile sunt numai de un milion două sute de mii, așa trebuie să se facă și un arunc comunal de 32 la

sută, adică cu 10 la sută mai mult ca anul trecut.

Approape tot ce se cheltuiește din bugetul acesta mare, se dă numai pentru Sași. Funcționarii dela primărie în număr de 36, cari vor primi 170 de mii leafă, sunt toți Sași. Tot așa cei dela poliție, cărora li se măresc lefurile cu zece mii de coroane, apoi cei dela pădure și medicii, cărora li se măresc cu 80 de mii!

După cum procește legea, ajutoarele pentru biserici și școli se dau sau după numărul sufletelor, sau după al copiilor de școală sau după dările plătite. Cum împart însă Sașii?

Pentru școale se dau 34 de mii de coroane pe an. Din acestea primesc Germanii 28 mii 600 cor., cu toate că ei sunt numai 53 la sută (adecă ceva peste jumătate din întreaga populație a orașului), Români 1200 cor., cu toate că sunt 24 la sută (adecă un sfert din populația orașului), Maghiarii 4250 cor. (ei sunt aproape a cincina parte, dar capătă de 3 și jumătate ori cât noi — slugărnice săsească!). Dacă s'ar da cum cere legea, nouă ar trebui să ni se dea 9600 coroane, Sașilor 21 mii 200 cor., Maghiarilor 7600 cor. Așa ni se dau cu 7920 cor. mai puțin, iar Sașilor cu 11 mii 80 cor. mai mult. Unde mai pui, că pentru îndreptarea turnului bisericii celei mari săsești primăria a dat o sută de mii de coroane!

Sașilor le place să se laude și cu dările mai mari comunale, pe cari le-ar plăti ei. Dacă s'ar face împărțeala după aruncurile comunale, s'ar dovedi, că nouă ar trebui să ni se dea cel puțin a treia parte din veniturile comunei, căci de pildă numai Consistorul și „Albina“ plătesc 21 mii de coroane arunc comunal.

Toate acestea le-a scos la iveală părintele Nicolae Ivan, asesor consistorial și aprig apărător al drepturilor Românilor, printre cari s'au așezat și Sașii. În ședința din urmă a reprezentanței comunale, părintele Nicolae Ivan a cerut, pe temeiul celor înșirate mai sus, ca pe anul viitor să se dea pentru școala gr.-or. din Sibiu-Cetate și suburbiul Iosefin 3000 cor., iar pentru cele patru biserici să se dea 2000 cor.

Sașii au sărit ca mușcați. Primarul sas și-a pierdut cu totul capul crezându-se tot jupânul Honț de dinainte de 1848, când strângea plata popilor săsești dela

Români, căci Sașii nu erau în stare să și susțină. Avocatul Hann Hannehaim făcea gură, că Români n'au drept la universitatea numită pe nedrept săsească, adecă n'am avea drept la munții cu pădurile și pășunile, pe cari Sașii au pus mâna cu documente plăsmuite fără știrea Românilor, unul Bedeus zicea, că reprezentanța nu poate hotări asupra bugetului, căci asta e treaba magistratului.

Pe urmă s'a amânat hotărîrea pentru ședința viitoare.

Ne pare bine, că au început și reprezentanții români să stăruie cu mai multă tărie pentru drepturile sfinte ale neamului nostru în acest oraș. Sașii se înșeală foarte mult, dacă cred să mai poată duce viața parazitară de dinainte de 1848, când noi Români, și atunci cu sute de mii de mai mulți decât ei, le umpleam visteria. Nici chiar faptul, că s'au băgat robi la toate guvernele din Pesta, nu-i va scăpa de răfueala cea mare, care va veni, când se va face dreptate deplină națiunii române. Și dreptatea aceasta se va face mai curând decum cred ei.

Români din statele balcanice.

Dincolo de Dunăre, în Bulgaria, Serbia, Turcia și Grecia trăesc cel puțin un milion și jumătate de Români, lipsiți aproape cu totul de biserică și școală românească. O renaștere a lor s'a pornit de o bucată de vreme în Turcia (Macedonia, Epir și Albania de meazăzi), dar și aici numai cu mari piedeci puse de biserica grecească în frunte cu patriarhul grec din Constantinopol. În Serbia, Bulgaria și Grecia nici nu e vorba de-o mișcare națională culturală la frații noștri.

Români, cari trăesc dincolo de Dunăre, sunt de două feluri. În Bulgaria, dealungul Dunării dela Vidin până la Plevna apoi până înspre porturile Varna și Burgas dela Marea-Neagră, iar în Serbia întreg triunghiul format de Dunăre și râul Moravei (lângă Banat și județele Mehedinți și râul Dolj din România) Români sunt de cece vorbesc limba românească cum o vorbim noi, adecă sunt Români din Banat și Țara-Românească trecuți dincolo de Dunăre mai ales pe timpul fanarioților greci, cari au domnit peste o sută de ani în România.

Români din Turcia, Grecia, apoi cei din câteva județe din partea de meazăzi a

Cu paloșul.

40

Poveste vitească din vremea descălecatului Moldovei
de
Radu Rosetti.

(Urmaso).

Vedeți, boieri D-Voastră, zise mai departe Șerban, că mare este deosebirea între starea în care ne aflăm și cea care ne-o juruiește kneazul de peste munți, dacă vom izbuti prin mintea și vitejia D-Voastră, prin puterea brațelor noastre, să gonim pe Sas și pe puii lui de lup din țară și să înfruntăm puterea ungurească. Proști am fi noi, țărani, dacă am sta măcar o clipală la gânduri pentru a jertfi o viață atât de amară spre a pregăti copiilor noștri un viitor atât de strălucit! Numai, boieri D-Voastră, să nu vă supărați, dar mulți dintre noi se tem că vom lupta și vom birui, dar că, după luptă și izbândă, numai cei mari se vor fo-

loși, iar pentru prostime tot rău are să fie. Și mă tem că o asemenea bănuială stăpânind multe inimi, ele nu vor mai avea toată tăria trebuitoare pentru a purta lupta cu destulă vitejie, pentru a îndura nevoile și durerile nedespărțite de dansa cu destulă îndârjire. Și când inima se moaie, știți D-Voastră, că nici brațele nu mai au putere. Tare mă tem de această bănuială blăstămată și fiindcă dorul de a-mi vede neamul slăvit și ducând un traiu cinstit îmi arde și-mi pătrunde inima, tare vă rog, Cuvioase Părinte și cinstiți boieri, să faceți D-Voastră ce veți ști pentruca să piară bănuiala și să știe Românul că binele lui și al copiilor lui atâră numai dela oțelirea inimii lui, dela vârtutea brațelor lui și că mișel ar fi acela care ar cruța inima sau brațul. Am zis!

Din grămada țaranilor se auziră strigăte de:

— Așa este!

— Bine o vorbit!

— Faceți să piară bănuiala dintre noi.

— Fără încredințare că soarta ne va fi cu totul schimbată, nu putem face ca poporul să între în luptă cu toată inima și cu tot sufletul, zise un preot bătrân.

Kneazul cu mustețile negre și groase, pe care l'am văzut nemulțămît de sfătuirea cu țărani, Radomir de lângă Bacău, ieși din rândurile boerime și ceru dela călugăr incuviințare să vorbească.

Părintele consimțind, Radomir, într-o lungă cuvântare, învinovăți pe țărani, că vor să se folosească de nevoia în care se găsește neamul și țara pentru a dobândi foloase noi pentru dânșii și a știrbi drepturile și veniturile knejilor. El vesteji cu cuvintele cele mai tari o asemine precupețire a unui ajutor ce nu era decât o datorie sfântă către mama obștească: țara.

Cuvântarea lui Radomir fu primită de o parte din kneji cu semne de mulțămire, țărani tăcură dar, din rândurile lor, ieși iarăși Șerban din Ghindăoani.

— Greșit este kneazul când zice, că țărani vor să se folosească de nevoia nea-

Bulgariei sunt aşanumiţi *Macedo-Români*, sau *Aromâni*, cum îşi zic cei mai mulţi dintre ei.

După statistica sârbească, în *Serbia* ar fi acum numai vre-o 122 mii de Români. Dar în anul 1895 erau 156 de mii şi tot statistica sârbească arată, că populaţiunea din ţinuturile româneşti s'au înmulţit foarte tare. Dar nici în Bulgaria, nici chiar în Grecia ticăloasă n'au mers aşa de departe cu asuprirea ca în Serbia, unde au oprit pe Români chiar să şi vină în România după lucru, cum fac zeci de mii de Sârbi săraci. După socotelile făcute de oameni pricepuţi, în Serbia avem cu mult peste *trei sute de mii* de Români, cari îşi vorbesc limba lor românească, şi anume urmaşii celor veniţi din România ca cei din România, iar cei de neam din Bănat ca Bănăţenii.

În *Bulgaria* sunt, după statistica bulgărească, 88 de mii 109 Români, dintre cari 82 de mii 452 de ceice vorbesc ca noi, iar 5657 Macedo-Români.

În *Turcia* sunt vre-o 700 de mii, iar în *Grecia* vre-o 300 de mii de Macedo-Români.

E vorba deci de o parte mare a poporului nostru, soartea căruia încă are să o hotărască războiul de acum. România neătărnafă are datoria de-a se îngriji, ca libertatea naţională-culturală a acestora să nu fie ştirbită, oricine ar ajunge să-i stăpânească. De aceea şi vedem, că bărbaţii de stat ai României se interesează de soartea lor şi va griji, la congresul, ce se va ţine după terminarea războiului, ca libertatea Românilor din ţările balcanice să fie garantată.

Moartea recensământului.

Vargha, cel cu rugarea mierlăitoare, ca guvernele din Pesta să ajute traista de Saşi dela noi să ne sugrume pe terenul economic, vesteşte lumii incremenite, că Maghiarii au ajuns să numere zecile milioane de suflete, pe când la 1900 erau numai 8 milioane şi jumătate, la 1890 7 mil. şi jumătate, la 1880 6 mil. şi jumătate. Nici una din naţionalităţile din Ungaria nu s'au sporit iepureşte, numai cea maghiară întrece şi pe iepuri.

Ceva lucru slab — zice Vargha mai departe, — e în Transilvania, unde Ma-

ghiarii s'au sporit mai puţin, ba prin Treiscaune au şi scăzut la număr. Dar poate să vestească cu bucurie, că cel puţin Nemţii au scăzut rău la număr faţă de trecut.

Asta de sigur, decând Saşii s'au legat fraţi cu guvernele din Pesta, ca să ne împedece, ei, dela dezvoltarea noastră economică. Au mai scăzut şi numărul Slovacilor, dar Vargha înţeleptul nu ne spune, că sute de mii de Slovaci sunt în America, unde fac bani, ca să lovească la cap pe soviniştii paraziţi din patria noastră.

După Vargha, în cei din urmă zece ani populaţiunea Ungariei s'a înmulţit cu un milion şi jumătate de suflete, din cari un milion şi 360 de mii sunt Maghiari, 160 de mii Români, 40 de mii Ruteni, 30 de mii Sârbi şi Croaţi, iar numărul Nemţilor a scăzut cu 80 de mii, al Slovacilor cu 50 de mii!

Mari sunt minunile statisticei maghiare! Adecă tocmăi Maghiarii, cari au început să sterpească, mai ales la oraşe, au crescut cu de zece ori cât Românii, bogaţi în copii! De unde minunea aceasta, care face să rădă pe toţi oamenii cu scaun la cap? De-acolo, că şi la recensământ (numărătoare), ca în tot ce se face în Ungaria, domneşte minciuna. Milionul de Jidani s'a declarat maghiari. Să le fie de bine şi la unii şi la alţii. La recensământ nu l-a întrebat pe om, care ţi-e limba maternă, şi ce limbi vorbeşti. De-a spus, că şi ungureşte, l-a făcut numai decât porodiă de-a lui Arpad, şi dacă a avut şi nevastă şi cinci copii, iată-l neamul maghiar înmulţit dintr'odată cu şapte suflete. Toţi surdomuţii au fost trecuţi ca Maghiari, toţi slujbaşii fricoşi, toţi jandarmii şi finanţii români, la honvezi o multime.

Iaca aşa au ajuns şi de data această să se facă cei din Pesta de răs în faţa lumii civilizate. Căci oamenii nu sunt iepuri, cum îi prezintă Vargha pe Ungurii lui. Dar cu cât se ameţese ei pe ei mai mult, cu atât mai amară va fi deşteptarea.

Ce scriu alte gazete?

Întâmplările din Peninzula Balcanică îşi aruncă valurile până'n inima Europei. În monarhia noastră se aude zângănitul armelor şi nu ştim, dacă ziua de mâine nu va sfârşi într'un astîmjit plin de sânge. Fe-

ciorii şi bărbaţii nostri vor fi iară chemaţi să-şi verse sângele pentru interesele monarhiei. O fac aceasta, căci aşa suntem obişnuiţi din neam în neam şi multe câmpuri de luptă de pe întinsul Austriei, Ungariei, Bohemiei, Franţei, Italiei, Bosniei şi Herţegovinei au fost acoperite cu trupurile însângerate ale Românilor ascultători de chemarea Împăratului lor.

Dar vărsarea sângelui nostru nu şi-a căpătat încă nici odată răsplata. La Viena nu-şi bat capul cu noi, urmaşii vitezilor dela Aspern, Lipsca şi Custoza. În propria noastră patrie, guvernele sunt de zeci de ani ca şi ciurma pentru noi. Până când?

În *Gazeta Transilvaniei*, dl V. E. Moldovan publică un articol, prin care cere să ne ridicăm vocea în momentele acestea, când multe au să se hotărască. Naţiunea română să publice un manifest, în care să zică:

„Patru milioane de Români de sub sceptrul Habsburgilor, după ce atâta vreme au îndurat cu răbdare umiliinţa de-a sluji ca material tuturor încercărilor politice, cari au nebăgat în samă simţimintele lor cele mai sfinte, — în clipele acestea sărbătoreşti, când pleacă spre îngrozitorul câmp de măcel, dau de ştire celor meniţi să-i cărmuiască, dar nu să-i stăpânească, pătrunşi de grije pentru soartea tronului şi a patriei, că numai faptul mângăitor de-a se şti aliaşi cu Regatul Român nu le dă însufleţirea, ce trebuie să-i ducă prin moarte la învingere, iar din întâmplările trecutului apropiat nu pot alege decât doar dorul desnădăjduit al mântuirii prin moarte şi neştiinţă, nu însă ţăria şi voinţa, care să ducă la biruinţă un steag al unor stări, cari ar fi să dureze tot spre stricăciunea lor.

„*Biruinţă Împăratului nostru asupra protivnicilor*”, pentru care ne-am rugat veacuri de-a rândul în faţa blânelor noastre altare, poate să urmeze numai din jertfa ce vor aduce-o ei, uitând şi astădată trecutul şi nădăjduind un viitor, care să aducă un soare mai cald de astă dată, un soare potrivit să usuce lacrimi, să învieze viaţa şi nădejdea năzuinţelor spre cultură şi bunăstare a celor patru milioane de Români, de sub cărmuirea Majestăţii Tale, — umiliţi şi prea supuşi.”

mului spre a dobândi foloase noi pentru ei şi spre a ştirbi şi a împuţina veniturile boiereşti. Ţăranii nu cer nici un folos nou, nu vor să ştirbească nici un drept, ei cer numai să se folosească nesupăraţi de drepturile de care, în puterea obiceiului pământului, s'au folosit moşii şi strămoşii lor. Ei nu vor să se atingă de nici unul din drepturile şi din veniturile de care s'au folosit moşii şi strămoşii boierilor, în puterea aceluiaşi obicei al pământului, dar vor, ca obiceiurile nouă, ca dările şi îndatoririle nouă puse de unii din kneji asupra ţăranilor numai din voinţa lor şi cu samovolnicie, dări şi îndatoriri care fac din viaţa ţăranului un chin şi o nevoie, să piară cu desăvârşire.

— Aşa este! strigară ţăranii. Poporul cere numai drepturile care au fost ale sale din veci.

— Vroiţi ca knejii să nu mai fie stăpâni pe pământul lor, strigă Radomir.

— Să am iertare, Jupâne, zise atunci preotul cel bătrân care mai vorbise, dar

pământul nu este al knejilor, pământul este al neamului care îl locuieşte. Neamul întreg l'o luat în stăpânire, neamul întreg l'o apărut cu sângele lui; norodul o descălecat sate şi oraşe, norodul o făcut curăşiri; nime n'o împărţit knejilor pământul stăpânit de neam. Dar fiindcă neamul avea trebuinţă de judecători în vreme de pace şi de povăţuitori în vreme de războiu, s'au ales cei mai buni de neam, cei mai vrednici şi li s'o încredinţat lor şi scorbitorilor lor puterea de a judeca şi de a povăţui pe ceilalţi. Iar în schimb, spre a răsplăti osteneala lor, li s'au dat dreptul de a lua a zecea din tot rodul pământului, acel de a ţine moară şi crăsmă, acel de a globi pe vinovaţi şi s'au îndatorit toţi Românii să lucreze kneazului câte trei zile de clacă pe an. Ştiţi bine că aşa este, căci în această ţară nu stăpâneşte nici un kneaz pământ pustiu, nelocuit, iar satele cu pământul locuit împrejurul lor se numesc şi astăzi judeţe.

— Aşa este, strigară toţi ţăranii şi

chiar mulţi din kneji, mai ales din acei mai bătrâni.

— Boieri D-Voastră, zise iar Şerban, n'o avut dreptate kneazul Radomir, când o invinovaşit pe popor că folosindu-se de nevoia neamului precupeşte ajutorul său. Poporul nu precupeşte nimica, nu vă cere nimica. Dar noi, fruntaşii satelor, noi cărorora Cuviosul Părinte ne-o făcut cinstea să ne destăinuiească scopul lucrării sale, noi în sânul cărorora o ştiut să deştepte mândria şi iubirea de neam, noi care trăim cu poporul, auzim plângerile lui, ştim gândurile lui, datori suntem să vă grăim adevărul. Şi acest adevăr este că, dacă nu se va face o legătură mare, prin care să se închezăstuiască poporului drepturile lui cele vechi şi stărpirea obiceiurilor noi şi rele, poporul va merge la luptă pentru izgonirea lui Sas, dar nu va pune în această luptă însufleţirea şi îndârjirea fără de care nu vom putea avea sorti de izbândă. Apoi nu uitaţi un lucru: cea mai mare parte din kneji este din partea noastră, de unde ştiţi

Războiu și — pace.

În cursul săptămânei trecute nu s'au mai dat multe lupte pe câmpul întins al războiului. Lumea nici nu s'a mai interesat mult de ele, ci mai mult de pertractările, cari se făceau în apropiere de Ceatalgea, într'un vagon, între reprezentanții Turciei de o parte și ai Bulgariei și Greciei de altă parte. Serbia și Muntenegru au însărcinat tot pe Bulgari să le reprezinte dorințele. În momentul, când scriem aceste rânduri, a venit știrea, că s'ar fi încheiat un armistițiu, adică încetarea luptelor pe timp de 14 zile, pentruca în răstimpul acesta să se statorească condițiunile păcii.

Armistițiul s'a încheiat cu condițiunea, ca Adrianopolul, aproape de granița bulgară, și Scutari dela granița muntenegreană, deasemenca Ianina dela granița Greciei, să rămână tot la Turci, cari până la încheierea păcii să poată duce soldaților din aceste orașe de-ale mâncării.

Se vorbește și despre condițiunile păcii: *Bulgaria* va primi din Turcia bucata dintre Marea Neagră (dela Midia) pe la meazănoapte de Adrianopol și până la Marea Egeică, *Serbia* o parte din Serbia veche și Sangiac, *Grecia* Epirul, iar *Macedonia* și *Albania* vor deveni autonome (fărăsoare independente, de sine stătătoare).

Cauzele, cari au silit pe aliați să grăbescă și ei încheierea păcii, e slăbirea lor cea mare. Din Azia le vin acum Turcilor mereu trupe, câte zece mii pe zi, chiar din Arabia sunt pe drum 60 de mii de Arabi. Afară de aceea între Bulgari și Greci sunt multe neînțelegeri, ba în orașul Seres trupele bulgare s'au luat la luptă cu cele grecești, căzând mulți morți și răniți de amândouă părțile. Generalii bulgari și greci numai cu mare greutate au putut potoli pe soldații infurțiați.

Între astfel de împrejurări nu e mirare, că de peste o săptămână Bulgarii n'au mai încercat nici un atac împotriva armatei turce dela Ceatalgea.

Sârbii s'au plimbat mai departe până la Durazzo lângă Marea-Adriatică. Ei fac gălăgie mare, că trebuie să li se dea o bucată din Albania lângă mare, chiar de-ar fi siliți să se lupte în contra monarhiei noastre, care nu vrea să sufere subjugarea Al-

banezilor sub un popor străin. *) Serbia vrea să adune o armată de 200 de mii, luând și pe Sârbi din Turcia, cu cari să pornească contra monarhiei noastre. Se'nțelege, că va fi sfărâmată. De altă parte se vestește din Belgradul Sârbiei, că armata sârbească n'a plecat înspre granița Ungariei.

Grecii, acest popor ticălos, care și în războiul acesta s'au luptat ca tâlharii mai mult în contra oamenilor nearmați, a femeilor și a copiilor, au mai mâncat în câteva rânduri bătaie dela trupe răzlețe turcești. Acum se cunosc tot mai bine grozăveniile, pe cari le-au săvârșit împotriva *Românilor din Turcia*.

Pe fruntașul Român Dumitru Cima l-au omorât în chinurile cele mai grozave, smulgându-i părul și tăindu-i vinele și limba, până eră încă în viață! Pe Românii, pe cari i-au putut prinde, i-au omorât sau au infundat temnițele cu ei, în comunele Turia, Perivole, Sumarina, Abela au prădat bisericile și școalele românești, au ars cărțile, au batjocorit icoana Regelui României. Femeile și copilele au fost batjocorite. Nici nu e mirare, când se știe, că în armata grecească sunt mii de hoși și uci-gași sloboziți de prin temnițe, așa că Grecia a rămas tot o rușine pentru Europa.

Românii din România au protestat cu tărie contra acestor fărădelegi și după marile adunări naționale din rândul trecut s'a ținut Dumineca trecută o nouă *adunare* uriașă, la care au participat peste 20 mii de Români din București și toate părțile țării. Au vorbit fruntași de-ai neamului, între cari fostul ministru Ion Grădișteanu, profesorul universitar și președinte al Ligii culturale Virgil Arion și alții, toți înfierând barbariile grecești. După intrunire s'a făcut o demonstrație mare pe Calea Victoriei. În fața palatului regal miile de oameni au cântat Imnul Regal, Deșteaptă-te Români și Pe-al nostru steag.

Albanezii au proclamat (adus la cunoștință lumii) în orașul Valona independența (neatârănarea) țării lor, înființându-se și un guvern în frunte cu Ismail Cermal, Albanez Mohamedan. Vicepreședinte a fost ales Albanzul gr.-or. Caccioro, secretar Albanzul catolic Dr. Ludovic Guracuci. Din Mitrovița a sosit Isa Boletinaș, marcel dușman al Sârbilor, despre care

*) Dar pentruco sufere subjugarea noastră sub mișelii tuturor guvernelor din Pesta?

se spune că ar fi omorât de aceștia. E vorba să aleagă de principe pe prințul albanez Fuad-Pașa. O delegație de Albanezi a rugat pe Regele Carol să lase pe principele Carol (feciorul lui Ferdinand) domnitor peste Albania.

Austro-Ungaria e gata, când Rușii — Sârbii singuri nu cutează să facă nimic — își vor perde mintea și vor vrea să ne aface. S'a oprit exportul de cai din monarhia noastră. Afară de aceea, ministrul de războiu austriac și cel ungar de honvezi, au prezentat dietelor — în Vineria și Sâmbăta trecută — proiectele de legi pentru îngrijirea familiilor rezerviștilor în cazul unei mobilizări, pentru predarea cailor și carălor oamenilor privați pe seama miliției în caz de lipsă la războiu și pentru încvartirarea trupelor mobilizate. Aceste legi au fost îndată primite și votate, atât de dieta austriacă cât și cea ungară.

România, pe care Franța și Rusia o roagă mereu să se lapede de Austro-Ungaria, încă e gata. Ea a avut săptămâna trecută ca oaspe pe inspectorul general al armatei austro-ungare Hötendorf, despre care se spune că a venit să spună părerea de rău a Impăratului pentru moartea contesei de Flandra, sora Regelui Carol. El a luat parte și la parastasul pentru răposata, dar a avut și multe întâlniri cu generalii și ministri români, așa că se vede, că a venit mai mult pentru a se convinge despre trăinicia prieteniei române față de Austro-Ungaria.

Rușii, au concentrat 60 de mii de soldați lângă Prut. Dar din China vin știri tot mai rele pentru ei, căci Chinezii, desigur ajutați de Japonezi, amenință cu războiu pe Ruși. Se pare deci, că Rusia, nu va cuteză să înceapă războiul, în care și așa ar fi bătută, cum a fost mereu bătută de zeci de ani încoace. Atunci se vor astâmpără și Sârbii și vom avea pace, pe care o amenință numai Rușii.

(Vezi și cele publicate la *Ultime știri*, pagina 10).

Războiul și căsătoria. În cele din urmă zile înaintea războiului balcanic, toți tinerii cu gând de însurătoare s'au grăbit să se căsătorească. După știrile din țările amestecate în războiu, în Serbia, Bulgaria și Grecia s'au încheiat în câteva săptămâni 76 de mii de căsătorii. Câți din bărbații insurați atunci vor mai trăi?

că Sas ca să-și răzbune pe ei și ca să capete oșteni, nu juruiește (făgăduiește) el poporului mult mai mult decât vă feriți D-Voastră să-i juruți?

Aceste de pe urmă cuvinte ale lui Șerban, care arătau knejilor o primejdie foarte mare, la care ei nu se gândise până atunci, nu fură pierdute. Ei începură să se sfătuiască între dânșii cu jumătate de glas, apoi unul dintr'înșii, un kneaz bătrîn de pe Șomuz, numit Liteanu, zise lui Isaia:

— De ce taci, Părinte, și nu ne cinstești cu părerea Cuvioșii Tale. Cuvioșia Ta ești povățuitorul nostru, căpetenia noastră, acel care o pus la cale această lucrare măreață. Dela Cuvioșia Ta așteptăm lumina.

— N'am vorbit până acuma, răspunse călugărul, fiindcă am vrut ca fiecare să-și spună părerea neînriurit de nimeni. Bănuiala și lipsa de încredere, care domnește între boieri și popor, alcătuiește o primejdie mare, grozavă pentru isbânda pricinii

noastre. Are dreptate Șerban din Ghindăoani când zice că poporul va lupta cu îndoită inimă când va ști, că izbânda va pune pe copiii săi la adăpostul tuturor relelor nesuferite de care este bântuit astăzi, și trebuie să mărturisesc că poporul rabdă pe lângă relele și fără de legile venind dela Domnie și altele. Nu toți knejii se poartă cu dreptate; sunt printre dânșii și oameni lacomi și nedrepti, care fac soarta țaranului din cale afară amară. Este foarte adevărat, că mulți kneji, fără dreptate, numai cu dela sine putere, au încălcat drepturile strămoșești ale locuitorilor din județele lor și le-au pus dări și îndatoriri nouă, necunoscute de bătrânii noștri. Primejdia despre care ne-o vorbit Șerban este foarte vie și foarte amenințătoare. Trebuie să luăm măsuri pentru a ne feri de dansa și a face ca poporul să între în luptă pătruns de gândul, că mântuirea lui de toate relele atârână numai dela vitejia și dela voința lui. Sunt de părere că chiar

în astă noapte să se facă între knejii și fruntașii satelor care sunt de față aice o mare legătură, prin jurământ pe evanghelie, să se lege că îndată după gonirea lui Sas să nu mai ceară locuitorilor din județele lor nici odată, în veci, vre-o dare sau vre-o îndatorire peste cele obicinuite din vechiu. Iar fruntașii satelor să se îndatorească a păzi cu sfințenie îndatoririle la care au fost supuși bătrânii lor către kneazul sub a cărui ascultare se aflau. Și, spre mai mare credință, această legătură să fie întărită de către namestnicul (locțiitorul) viitorului și mult doritului nostru stăpânitor. Kneazul Stroici să jure în numele lui Bogdan că va face să se păzească cu strășnicie această legătură dintre knejii și poporul acestei țări și că va pedepsi cu asprime pe oricine, kneaz sau țaran, s'ar abate dela îndatoririle legăturii făcută astăzi.

— Așa să fie! strigară țaranii.

(Va urma).

Literatură și știință

Bulgarii.

În numărul trecut am arătat pe scurt istoria și însușirile poporului turcesc. În cele următoare vrem să facem același lucru cu poporul bulgar, care spre mirarea lumii a fost în sfârșit să bată pe Turci așa de rău, încât aceștia sunt amenințați să plece din Europa.

Adevărat, că înșiși Turcii le-au ajutat Bulgarilor să-i bată. În armata turcească erau la început și mulți Bulgari, Greci și Armeni creștini, cari la apropierea armatei bulgare își aruncau armele. Afară de aceea armata turcă a suferit grozav din cauza foamei, căci intenționa (ceice au să se îngrijască de hrana soldaților) o lăsa zile întregi fără mâncare. De multeori soldații turci nu aveau nici gloanțe destule.

Cu toate acestea, nimeni n'a crezut, ca Bulgarii, cari sute de ani au fost robi curați ai Turcilor, să dea dovezi de atâta vitejie față de foștii lor tirani. O învățătură și pentru alte popoare.

Pe timpul nașterii lui Christos, ținuturile locuite astăzi de Bulgari și numite *Bulgaria neatrnată*, *Tracia* (Turcia din partea de meazăzi a Bulgariei), o parte bună din *Macedonia* de lângă Bulgaria și o parte din *Serbia* de meazăzi -- erau stăpânite de marele popor al *Tracilor*, din care o parte stăpâni Dacia (țările locuite azi de Români) sub numele de Daci. Parte mare din poporul acesta a fost romanizat, dând naștere poporului român, din Dacia și de dincolo de Dunăre.

Peste popoarele acestea romanice au năvălit alte popoare barbare, dintre cari numai *Slavii* au prins rădăcină. Peste Slavii din partea de meazăzi a Dunării, adică cei din Bulgaria de astăzi și vecinătatea ei, au năvălit în mai multe rânduri, dar mai ales în anul 679 după Christos un popor sălbatic numit *Bulgari*. Aceștia erau înrudiți cu Hunii, Maghiarii, Turcii și Tătarii. După ce au supus pe Slavi, Bulgarii fiind lipsiți de orice cultură și și mai puțin decât supușii lor, și-au pierdut cu totul limba lor sălbatică și au primit pe cea slavonă. Afară de aceea s'au amestecat așa de tare cu Slavii, încât astăzi Bulgarii sunt socotiți popor slav.

Ei au întemeiat apoi o împărăție puternică. Pe timpul țarului (împăratului) bulgar *Boris* (a domnit dela 852 până 888) au primit legea creștinească, iar sub țarul *Simion* (dela 893 până la 929) au ajuns la cea mai mare înflorire. Luptele cu împărăția bizantină-grecescă (capitala Constantinopolei), certele dintre ei au pus capăt împărăției lor, care a ajuns sub stăpânirea împăraților din Constantinopol.

În anul 1186 după Christos Bulgarii s'au răscolit în tovarășie cu Românii din Peninsula Balcanică împotriva Bizantinilor și sub conducerea fraților români *Petru* și *Asan* au scuturat jugul bizantin și au întemeiat o împărăție nouă româno-bulgară. Un singur țar puternic a mai avut aceasta împărăție, pe *Ioniță* (în documentele latinești îi zice *Ionițius*), ceilalți au fost slabi, certele dintre ceice râvniau la tron încă au slăbit tot mai mult pe Bulgari, așa că la anul 1393 sultanul turc *Baiazet* a supus și

cea din urmă rămășiță a fostei împărății bulgare.

Poporul bulgar a ajuns astfel sub două juguri, cel turcesc și cel grecesc. Turcii îi asupreau în modul cel mai greu, făcând din ei robi fără drepturi, iar Grecii, cari ajunseseră sub stăpânirea turcească au rămas stăpâni peste biserică, din care au scos limba slavonă punând în locul ei cea grecească și jefuind și ei cât puteau pe Bulgari. În robia aceasta îndoită au gemut Bulgarii aproape 500 de ani, până la anul 1878, când Rușii și Românii bătând pe Turci i-au liberat și pe Bulgari.

Bulgarii nu sunt oameni mari de stat, dar bine închezați. Fața lor nu prea e frumoasă, la mulți le iese umerii obrazilor înafară, ca la Tătari. Mulți sunt oacheși, adică mai mult fumurii, mulți sunt și blonzi, adică cu părul de culoare deschisă. Mersul lor e moale, plecat, ceea ce e urmarea veacurilor de domnie. Bulgarii sunt de o hărnicie mare și zeci de mii dintre ei pleacă în țările învecinate, ca să facă bani ca grădinari, zidari și muncitori cu ziua. Trăiesc foarte simplu și se mulțumesc la mâncare cu pâine și ceapă sau cu o zeamă de legume, în care au pus și ceva orez. Sunt sgarciți lucru mare, de aceea toamna, când pleacă acasă, au punga plină de bani. Sgarcentia îi face, de nu ajută bucuros pe un sărac, mai ales, că așteaptă dela orice om să lucreze. La fire sunt închiși, nu prea fac petreceri șgomotoase și nu sunt beuători. Ocupațiunea lor principală e plugăria și grădinaritul, dar sunt între ei și mulți negustori și meseșiși simpli, cari trăind cu foarte mare economie (crutare) fac și averi frumoase.

Îndată ce s'au văzut liberați de jugul turcesc, gândul cel dintâiu al conducătorilor lor eșii tot din popor a fost școala și armata. Azi în Bulgaria nu e sat fără școală și partea cea mai mare a poporului știe carte, așa că stau cu mult mai bine decât țararii din România, unde nu sunt atâția învățători ca în Bulgaria, cu toată România are o populațiune pe jumătate mai mare decât a Bulgariei. Afară de aceea în Bulgaria fiecare țaran își are moșioara lui, iar moșii mari grofești sau boerești ca în Ungaria și România nu sunt. Grija de armată încă și-a dat roadele ei, căci *armata și școala națională au ajutat pe Bulgari să libereze pe frații lor, cari mai rămăseseră sub jugul turcesc.*

Însemnările unui Vlsător din războiul bulgaro-turc.

În Balcan bubuie tunul,
Patru crai s'au pus pe unul.
Și-i dau Turcului bătaie,
Căci tătucul Nicolae
Încă le dă ajutor,
Pe ascuns, Bulgarilor.
Turcul singur, — ei dar cinoi,
În cojoace și opinci.
Asta însă nu-i dreptate,
Unul — cinci să ducă'n spate.

Și eu unul om milos,
Fiind și cam mănios
Pe-un bulgar, care mi-a dat
Un dovleac putred, stricat,
La un târg de săptămână —
Am prins sabia în mână
Și m'am dus cu mare dor
Turcului în ajutor.

Câte mi s'au întâmplat,
Ce-am făcut, cum am luptat,
Nu le pot toate-aci scrie,
Că nu-i atâta hârtie.
Și să fie, -- nu se poate,
Ce-am văzut, să le scriu toate.

... Ce ușor, lungă cuptor,
Știrile gazetelor
Să le cetești și să spui:
— „Mai greu ca bătaia nu-i!”

... Ce ușor lui Nicolae
Să vorbească de bătaie,
Sătul de carne, cărnaș, —
Și dacă iese'n țârnaș
Să spună: „Ce vreme-amară,
Să nu scoți cănele-afară!”

... Las' să spun eu de bătaie,
Nu Toader, nici Nicolae.
Eu, care am stat flămând,
Peste dealuri alergând,
Și-mi șuerau la ureche
Gloanțe, prin Sârbia veche.
Și care am stat în șanș
Cu soții cei din Bizanș.

... Eu pe unde m'arătăm
Prin dușman cale făceam,
Câte opt pe loc țaiam,
Oastea 'ntreagă-o fugăream.
Ale-lei pui de bulgar,
Îmi răzbun acum amar,

Chipuri din „Călindarul Poporului” pe 1913.

Cuprinde peste 200 pagini numai literatură de citit și la 70 de chipuri diferite.
(Vezi și cele scrise la pagina 11 a foii).

Muzică militară în Muntenegru.

Muntenegru este cel mai mic regat din Europa. E așezat în partea nord-vestică a Peninsulei Balcanice, între Herțegovina, Dalmația și Marea Adriatică. Locuitorii nu ajung nici numărul de 300 de mii, adică toată țara are atâta populație, cât un comitat mai mare de-al nostru. Regatul Muntenegru e împărțit în mai multe cercuri, în frunte cu câte un cnez, care în război este conducător, iar în timp de pace administratorul cercului. Armată stabilă nu este, dar fiecare bărbat, ce poate purta o armă, e soldat obligat (silit). Orașe mai însemnate sunt: Cetinie (capitala), Podgorița și Antivari. Chipul de sus ne arată muzica unui regiment muntenegrean.

Ni strigam: „In fundul gropii,
Ce strici tu somnul Europii“!
Și-i dădeam de-a bubeleacul,
Cum am fost dat și dovleacul,

... Dar la Ciorlu, s'a 'ntâmpat,
Un bulgar în cap mi-a dat,
Și îndată-am amețit.
— Târziu de tot m'am trezit...
Și știți unde m'am aflat?
— La mine-acasă, sub pat!

Deci să nu v'aud potaia,
Că ne prăpăde bătaia.
Doar eu în ea am trăit

Și tot nu m'am prăpădit.
Căci norocul cui i-e dat,
Scapă și de pe sub pat!

Un Turco-șil.

Glume și snoave.

Țiganul la sapă.

Un Român avea trebuință mare de un lucrător la sapă, căci buruiana îi năpădise cucuruzul. Ce să facă? Se duce și tocmește la sapă un Țigan. Se apucă amândoi de treabă. Sapă ei ce sapă, dar Țiganul mereu să răzămă pe coada sapei și se uită la soare; părându-i ziua prea mare, începe

a face din mână în jos la soare: gea soare, gea soare!

Românul vede, se face însă că nu-l pricepe, dar ca să rădă de Țigan, prinde și el a face cu mâna să meargă soarele iară înapoi.

Țiganul băgând de seamă, nici una, nici două, svârle sapa și zice:

— Bade, încalte bici p'a mea, nici p'a dumitale, lasă soarele, cum vrea el.

— Bine, zise Românul.

Țiganul, punând mâna pe sapă, a săpat vrând nevrând până la sfințitul soarelui.

Transportarea răniților în războiu.

E greu peste tot a-și face cineva o icoană asupra chinurilor și năcazurilor de tot felul, ce le aduce un războiu. În decursul luptelor din Balcani am auzit adese-ori, că în cutare luptă au căzut atâtea mii de soldați, iar în alta au fost răniți și omorâți atâtea zeci de mii. Cât amar și câtă durere au adus asupra omenimii aceste lupte, — asta cu greu ne-o putem închipui noi, cari n'am avut prilej a vedea așa ceva. Și bine ar fi, nici să nu fim siliți a vedea vre-odată. — În chipul de jos ni-se arată un transport de soldați bulgari, răniți în războiu, cari sunt pe drum către lazaret. Ei s'au luptat contra Turcilor la Ceatalgea, unde au fost răniți în tot felul. Unul e pușcat prin obraz, altul prin picior, celuilalt i-au tăiat o mână, și câte alte neajunsuri. Toți răniții sunt transportați acum în lazaret, dar ei abia se mai pot mișca, fie de dureri, de sete sau de foame. Fiecare se ține de locul, unde îl doare sau e rănit. Ba în partea dinaintea chipului, în stânga, se vede cum un soldat se năcăjește ca să iee puțină apă dintr'un pârâu mocirlos spre a-și stâmpăra setea. În partea de sus a chipului, tot în stânga, se vede un alt transport de răniți, ce încă înaintează, care cum pot, spre lazaret. (Vezi și cele scrise despre războiu la pagina 5 și 10 a foii).

Știrile Săptămânii.

Sibiu, 5 Decembrie n.

Nou episcop gr.-cat. român la Lugoj.

Nou episcop gr.-cat. român la Lugoj a fost întărit de Împăratul Prea Sfinția Sa Dr. Valeriu Traian Frențiu. Noul episcop s'a născut în anul 1875 în Reșița, e așadar Bănățean. Tatăl său a fost preot. Școala primară a făcut-o în Reșița, gimnaziul în Teleghuza și Blaj, teologia în Budapesta, doctoratul în teologie la Viena. În Viena a slujit adeseori sfânta noastră liturghie, a predicat și a învățat pe Români de-acolo, mai ales pe soldați. Slujba aceasta o făcea, fără să aibă plată. La 1902 s'a rentors la Lugoj, fiind numit arhivar, bibliotecar și vicenotar. La 1903 a fost numit paroh și protopop în Orăștie. Aici a adunat peste zece mii de coroane pentru biserica din Orăștie. Astăprimăvară a fost numit vicar la Hașeg, iar acum episcop.

Intru mulți ani Stăpâne!

Medici militari. În armata noastră e mare lipsă de medici militari. De aceea ministrul de războiu înștiințează, că cece vreau să intre în serviciul de medici militari, să se adreseze lui (în Viena) și să facă un serviciu de probă de șase luni. După acest serviciu primesc, afară de leafă, trei mii de coroane despăgubire pentru cheltuelile avute, când au învățat la universitate, alte trei mii, când vor ajunge medici de regiment. Iată locuri bune pentru medicii nostri, cari ajung așa de greu la un post din cauza nedreptății din țara noastră.

Căsătorii. D-șoara *Silvia Bratu* din Vidrasău și dl *Mihail Muntean*, absolvent de teologie, — căsătorii.

Felicitățile noastre!

Cancelarii advocaționale. Aduc la cunoștință, că mi-am deschis cancelaria advocațională în Cluj, strada Jókai Nr. 3. — *Dr. Aurel Blaga*, avocat.

— Aduc la cunoștință, că mi-am deschis cancelaria advocațională în Lăpușul-unguresc (peste drum de casa comună). — *Dr. Valeriu Șovrea*, avocat.

Logodiți. D-șoara *Iuliana Siladi* din Șeitin și dl *Ioan Halmășean* din Arad, logodiți.

Plata ofițerilor din România. Ofițerii armatei austro-ungare nu prea au plată îndestulătoare în asemănare cu greutățile vieții de astăzi. Mai bine sunt plătiți în România ofițerii, cari primesc pe lună

Sublocotenentul	310 lei
Locotenentul	350 "
Căpitanul	460 "
Maiorul	580 "
Locotenent-colonelul	750 "
Colonelul	950 "
Generalul de brigadă	1200 "
Generalul de divizie	1550 "

În cazul cel mai bun, ofițerul poate ajunge la vârsta de 24 ani locotenent, la 28 ani căpitan, la 33 ani maior, la 36 ani locotenent-colonel, la 38 ani colonel, la 42 de ani general de brigadă. Fiecare ofițer perde însă 2—3 ani la înaintare din deosebite cauze (ofițeri foarte buni înaintează mai curând, ocupând locurile, uneori nu sunt locuri destule ș. a.). Dar tot e bine în asemănare cu starea dela noi.

Lupta pentru autonomia bisericească la Sârbi. Parohiile cele mai mari sârbești din Carloviț (unde e patriarhul sârbesc), Chichinda mare, Terizopol (Sabadca), Zombor, Vârșet, Neoplanta (Novisad), Titel și Zimoni au hotărât să rupă orice legătură cu patriarhul sârbesc și slujbașii puși de el în urma suspendării autonomiei bisericești.

Ucigașii lui Stroe Beloescu au fost prinși în Bârlad. Ei sunt în număr de patru. Doi au mărturisit crima, doi neagă încă.

Cum își bat joc de muncitorii nostri. Mai ales din Bihor, dar, și de pe Câmpia Ardealului, pleacă mulți Români, bărbați și femei, la lucru pe moșiile cele mari grofești din Țara Ungurească. Unii nimeresc — rar — și oameni cistiți pe acolo, dar mulți sunt înșelați, cum au pățit nu de mult 130 Români pe moșia lui Navai Laslo din comitatul Cenadului. Agenții lui le-au fâgăduit o plată de 3 cor. pe zi. Când au venit bieții oameni din depărtare, li s'au spus, că plata e numai de două coroane. Înzadar s'au plâns bieții oameni la pretură, căci Navai spune, că el nu răspunde de aceea ce fac slujbașii lui.

Întâmplarea aceasta și altele de felul ei să fie de învățătură pentru oamenii nostri. Să nu plece la lucru în depărtare pe moșiile unor oameni de nimic, până când agentul nu se învoeste să facă contract în regulă la primăria comună din satul, unde sunt lucrătorii. Contractul va fi însă valabil, numai dacă agentul are imputernicire legalizată dela proprietar.

Românii din Argentina. În republica Argentina din America-de-miază trăsesc vre-o trei mii de Români din Transilvania, Bucovina și România, cari se ocupă cei mai mulți cu agricultura. Așa povestește dl inginer Gh. Buță, Român de origine, care e în slujba statului argentinian. El a venit la București, ca să îndemne guvernul român să intre în legături comerciale străne cu Argentina și să numească acolo și un consul general român.

O vânatoare de urși primejdioasă. În munții din comitatul Bistrița-Năsăud s'a făcut nu de mult o vânatoare de urși, la care a luat parte și pretorul din Rodna-veche. Dintr'o peșteră a fost scoțiorit un urs mare, pe care l-a rănit pretorul cu un glonte. Ursul rănit s'a repezit numai decât asupra pușcașului luându-se la trântă cu el. În cursul luptei, ursul i-a sfâșiat mâinile și picioarele apoi a fugit. Pretorul, slăbit din cauza pierderii de sânge, abia s'a mai putut țări până la o colibă, unde a căzut leșinat. Ursul a scăpat, căci a început să viscolească și zăpada i-a astupat urmele.

Nebunie religioasă în Rusia. După cum am mai spus, nicăiri nu sunt atâtea secte religioase (cum sunt la noi pocăiții) ca în Rusia. În orașul Lodz este o sectă numită Marianiști. Înainte cu câteva săptămâni sectarii aceștia au vrut să răstignească pe episcopul Polembiovschi, pentruca murind și înviind să arete, că e sfânt. Cu mare greutate l-a scăpat atunci poliția. La câteva zile după aceea l-au așteptat de nou, când eșia din biserică rugându-l să se lase a fi răstignit „pentru mântuirea oamenilor“. Noroc cu poliția, care l-a scăpat. De data aceasta o mulțime de Marianiști au infundat închisoarea.

Bubatul negru la fugarii turci veniți la noi. Când au năvălit armata sârbească în Turcia, câteva garnizoane mici de soldați turci s'au refugiat în Bosnia. Ei au fost aduși de-acolo în orașul Lenciau (în Slovacime). După cum se vestește, între ei a dat bubatul negru, o boală foarte primejdioasă. Soldații nostri de-acolo, venind în atingere cu ei, au fost vaccinați (împunși de bubat) cu toții.

Otrăvire cu un ac de păr. O fată de 15 ani din Neutra (Ungaria) s'a înțepat cu un ac de păr. Înțepătura fiind ușoară, nici ea, nici mamă-sa nu i-a dat nici o atenție. În curând însă s'au văzut simptome (semne) de otrăvire de sânge. Fata a fost dusă la spital, unde au operat-o (i-au tăiat țana). Operația a fost prea târziu, căci otrava de necurătenie de pe ac ajunsese în tot sângele, așa că fata a murit.

Răzbunare țigănească. O laie de Țigani jurase răzbunare unui Țigan, care călcase rânduelile lor. Acesta simțind, cel așteaptă, fugi cu o Țigancă și copilul acesteia în casa unui țaran din Draga (în Carniolia—Austria), ceialalți Țigani după el. Au spart ușa la casă și intrând înăuntru l-au tăiat bucăți, iar pe Țigancă, pe copil și pe o țarancă din casă le-au rănit foarte rău cu cuțitele. Jandarmii au arestat pe câțiva din laie, ceialalți au fugit.

Primejdia benzinei. Benzina e o materie, care se aprinde foarte ușor. E destul să ajungă o scântecie numai în apropierea vasului cu benzină și aceasta explodează numai decât. Un morar din județul Buzăului a vrut să scoată din pivniță un butoiu cu benzină, de care avea trebuință la motorul dela moară. El era cu țigara aprinsă în gură. Aierul cu miros de benzina din jurul butoiului s'a aprins, benzina din butoiu a explodat. Morarul a murit după câteva ore în spital, soția lui și câțiva oameni, cari au sărit în ajutor, încă au suferit arsuri rele.

Un meteor uriaș. Uneori cad din „cer“ bucăți mai mari sau mai mici de peatră, cari conțin uneori și fer curat. Bucățile acestea sunt părți risipite din stele călătoare. Ajungând aproape de pământ, acesta le atrage. La Pizzofalcone (în Italia) a căzut mai săptămânile trecute un astfel de meteor mare pe o stâncă, în apropierea căreia era o turmă de oi. Meteorul a explodat și bucățile din el au omorât zece oi.

Credința deșartă la Germani. Maghiarii și Sașii au o plăcere deosebită să ne arete pe noi Români lipsiți de cultură, mai ales fiindcă țararii nostri ar avea și acum o mulțime de credințe deșerte. Gazetele jidano-maghiare nici că sunt vrednice de răspuns, pentrucă țararii lor pe Pustă sunt încă tot așa de barbari, cum erau înainte cu câteva sute de ani. Dar și la Germanii culți, de cari se țin și Sașii nostri, se mai întâmplă și acum lucruri, cari la noi nu se mai găsesc. O gazetă din Berlin povestește, că unui țaran din apropierea Berlinului i s'au bolnăvit porcii. El ținea una, că o vecină bătrână îi i-a deochiat. Ca să nu mai ajungă baba cu ochii la porcii lui, a făcut înaintea ferestrelor dela casa vecinei un pălan înalt de trei metri. A trebuit să vină primăria, ca să i-l doboare cu puterea, căci casa bătrânei rămăsese fără lumină.

Aceasta s'a întâmplat lângă Berlin, capitala Germaniei culte!

Jurământul Siamezilor. La noi e socotit lucru țigănesc, când cineva se jură cu tot felul de vorbe. Nu tot așa e în Siam, o țară mare în Asia de meazăzi. Iacă cum jură acolo funcționarii credință regelui lor: „Să-mi sece sângele din fiecare vână; trăsnetul să mă taie în două; să mă mănânce crocodilii; să fiu condamnat să trec prin flăcări; după moartea mea, sufletul meu să treacă în corpul unui sclav; să mă nasc de nou surd, mut, orb, acoperit de ranele cele mai scârboase; să fiu aruncat în iad și chinuit de diavoli, — de nu voi fi credincios!“

Bani înghițiți. Nu de mult au furat doi Jidani dela un alt Jidan bogat peste 40 de mii de coroane, când erau cu toții în tren. Pungașii au fost prinși și la ei s'au găsit numai 20 de mii de coroane. Duși la închisoare, nici unul dintre ei n'a vrut să mănânce. Aceasta le-a dat celor dela închisoare de bănuț, așa că i-au făcut pe cei doi Jidani cu săla să bea ulei de ricin, care curăță stomacul și mațele. Rezultatul a fost, că din un Jidan au eșit 16 mii de coroane, făcute mai multe mototoale. Acum mai lipsește numai vre-o cinci mii de coroane.

Un tâlhar ales procuror în America. În Statele-Unite din America-de-Nord, unde chiar și judecătorii și procurorii sunt aleși de popor, au ales cetățenii pe un tâlhar ca procuror. Acesta a stat din cauza tâlhăriilor lui zece ani în temniță și ar fi stat și mai mult, de nu-l grațiază (ertă) președintele Taft. El spune a alegătorilor lor înainte de alegere, că se pricepe mai bine ca oricine la prinderea hoșilor, afară de aceea s'a pocăit, și mai bine un tâlhar pocăit ca procuror, decât un procuror, care să fure după ce a fost ales.

Armata din Belgia. Până acum în Belgia nu era dator orice cetățean să facă armată. Guvernul va propune în curând un proiect (plan) de lege, care să oblige (silească) pe toți cetățenii belgieni să facă serviciul militar. Belgia se teme, nu cumva într'un războiu germano-francez Germanii sau Francezii să umble să ocupe Belgia.

Mila Țarului. Un soldat rusesc fusese condamnat la mai mulți ani muncă silnică, pentru că la o paradă înaintea Țarului eșise din rând ca să-i dea o rugare. Țarul l-a grațiat (ertat) drept mulțumită lui Dumnezeu, că fiul lui, moștenitorului tronului s'a însănătoșat.

Frica de războiu. Țăranul Avram Medvinschi din Sân-Tămaș (Ungaria de meazăzi) s'a spăriat rău, când a auzit, că are să fie războiu și că băncile nu vor mai da depunerile de bani ale oamenilor. Credința aceasta e o mare prostie, pentru că nicăiri nu sunt băni așa de siguri, chiar și în timp de războiu, ca la bănci, dar bino înțeles la cele cinstite, cum sunt băncile românești, nu la cele jidano-maghiare, cari fac tot felul de gheșefturi. Dar jupânul Medvinschi se vede, că nu era dintre cei prea luminați la cap, căci și-a scos cele 5760 de cor. dela bancă și le-a ascuns acasă la el. Niște hoși au aflat de sumulița frumoasă din casa lui și într'o bună zi — pentru ei — au intrat în casă și au furat banii. — Acum Medvinschi poate să nu se mai teamă de războiu.

Măsuri contra holerei. Din cauza holerei, care bântuie în Turcia și Bulgaria, ministerul de interne din Viena și Pesta au dat ordin, ca tot ce vine din aceste țări să fie cercetat și supravegheat.

Sinucisă de jelea patriei. Principesa turcă Zechi, care era măritată după un ofițer, aflând că Turcii au fost bătuți la Lüle Burgas, a poruncit servitorilor ei să așeze în curtea palatului o grămadă mare de lemne și să-i dea foc. Când erau flăcările mai mari, principesa s'a aruncat în mijlocul lor și a ars scrum. Ea spusese de mai înainte, că nu mai vrea să trăiască după rușinea, care a dat peste patria ei turcească.

„Foaia Poporului“ cu numărul se află de vânzare în Sibiu — în tot decursul săptămânei — la Administrația foil, strada Măcelarilor Nr. 12, precum și în trafica și prăvălia de ziare L. v. Németh în strada Turnului. (Saggasse) Nr. 12, iar pentru partea de sus a orașului în trafica și prăvălia de ziare H. Frank, strada Cișădiei Nr. 36.

Localul de întrunire al Românilor din Sibiu și jur este Restaurantul Brote pe promenada Bretter, unde se află mâncări și beuturi bune și ieftine.

Fiecare Român

mai de dai Doamne ar trebui să cetească în aceste zile o gazetă cum se cade, din care se afle despre marile frământări, ce se petrec în toată lumea.

Toate națiunile din Europa urmăresc cu mare atențiune desfășurarea lucrurilor în Balcani. Noi Românii, cari suntem atât de aproape de țările balcanice, nu mai incape îndoială, că trebuie să urmărim în prima linie cele ce se petrec în jurul nostru.

Fiecare Român să-și aboneze cel puțin o gazetă românească, de unde va putea afla foarte multe. Dintre gazete, desigur că „Foaia Poporului“ este cea mai potrivită, fiindcă

„Foaia Poporului“

este

cea mai veche, mai bună și mai ieftină foaie pentru poporul nostru.

Aduce cele mai nouă știri despre războiu

precum și

foarte multe chipuri de pe câmpul de luptă

Cuprinsul ei, foarte bogat și variat, este anume întocmit pentru trebuințele țăranului român.

Numeri de probă se trimit la cerere ori-cui gratis.

Abonarea se poate face cu începutul fie-cărei luni și costă:

Pe un an întreg	4 cor. 40 bani
Pe o jumătate de an	2 „ 20 „
Pentru țările străine	11 „ anual
De acum până la 31 Ianuarie st. v. 1913	1 cor.

Abonații cei noi primesc în cinste și partea romanului „Cu paloșul“, care s'a tipărit până acum în foaie.

Lășiți deci „Foaia Poporului“ preste tot local, ca astfel să o putem face și mai bună!

Știri economice.

Iarăș băncile și războiul.

În numărul trecut al foii noastre am scris, — în urma mai multor informații și întrebări, ce, primisem, — că oamenii noștri, cari au bani în bănci, să fie liniștiți și să n'aibă nici o teamă, că doar în caz de războiu li s'ar pierde banii.

În zilele noastre sunt toate drepturile de proprietate bine lămurite, chiar și pentru vreme de bătaie. Atât statul, cât și dușmanul, n'au dreptul a se atinge de averea privată a cuiva sau de bănci. În privința asta este o lege, pe care au recunoscut-o toate țările din Europa, ba chiar și din alte părți ale lumii.

Din contră, mai ușor i-se poate pierde omului banii acasă. De pildă, dacă, de frica războiului i-ar ascunde în pământ. Despre asta se poate întâmpla, ca să afle cineva, care să-i scoată. Sau, făcându-se bătaie, — ceea ce altmintrelea n'o să fie acum — se poate întâmpla, ca omul nostru să fie chemat la rezerviști și să cadă în luptă. Dacă n'a spus nimănu, atunci banii lui din pământ sunt perduți pentru totdeauna. Tot așa de ușor i-se pot cuiva fura banii din cine știe ce fund de ladă.

Iată de ce aflăm, că e tare greșit, tocmai în timpuri de războiu, a scoate banii dela bancă. Lucrul de căpetenie ar trebui să fie numai acela, ca omul să-și grijească bine cărticica.

Astfel fac toți oamenii cuminți, atât la noi în țară, cât și în Germania, Franța sau alte țări. De aceea indemnăm pe oamenii, cari și-ar fi scos ceva bani de pe la bănci, ca să fie pe pace și să-i ducă iar înapoi — bine înțeles, la băncile noastre românești, — fiindcă în bancă le aduc o dobândă destul de frumoasă. Afară de aceea după știrile ce le avem, nu mai este temere de războiu. O să se potolească lucrurile.

Curs de bucătărie în Archita (comit. Odorheiului). La sate se găsește tot ce trebuie pentru a găti o mâncare bună. Pagubă însă, că țărancele nu prea știu să gătească mai multe feluri de mâncări, în-deosebi nu se știu folosi din destul de legumele, cari se pot cultivă ușor la sat, unde fiecare casă își are grădina ei. Reuniunea săsească de femei a hotărât să țină cursuri de bucătărie la sate. Un astfel de curs s'a ținut în Archita. El a durat 5 zile, luând parte la el opt femei, cari aduceau de-acasă făină, ouă, unt, lapte, slănină și legume, precum și vasele trebuincioase. În fiecare zi învățau dela jumătate la zece până la 12 se gătească tot felul de mâncări, pe cari le mâncău împreună. Seara făceau mâncările acestea singure acasă. Li s'au arătat totodată, cum trebuie păstrate legumele peste iarnă, cum să facă miere de prune, mere ș. a.

La noi încă s'ar putea face așa ceva, mai ales cu ajutorul doamnelor preotese și învățătoare. Pagubă numai, că au intrat fudulia și în casele cărturarilor dela sate, unde vezi câte o fată de învățător sau alt fruntaș crescută ca o domnișoară — pu-toare orășenească, lăsată să stea fără lucru toată ziua. De astfel de păpuși se vor feri și orășenii cei cuminți, căci azi mai mult ca oricând orice femeie, fie doamnă cât de mare, trebuie să se priceapă la gospodărie.

Ultime știri. Războiul în Balcani.

Armistițiu de 14 zile între Turcia și țările balcanice aliate. — În curând o să se facă pace peste tot. — Serbia bate în retragere, fiindcă Rusia încă se teme de bătaie. — De aceea n'o să se facă războiu între Serbia și Austro-Ungaria. — Cele mai multe neînțelegeri dintre state o să se lămurească într'o conferință internațională, ce se va concherna în curând.

In fine, după atâta vărsare de sânge, chin și neajuns, cari au dat peste Turci și țările balcanice aliate, — cei îndușmăniți au încheiat un armistițiu de 14 zile. Și se prea poate, că în decursul acestor 14 zile să se încheie și pacea peste tot. Punctele armistițiului sunt următoarele:

1. Armistițiul se încheie pe timp de 14 zile. — 2. Armata turcă și a aliaților rămân în aceleași locuri, în cari se află de prezent. — 3. Nici unei părți nu i-se permite a continua lucrările de întărire și transporturile de trupe și munițiuni. — 4. Fortărețele împresurate: Adrianopolul și Scutari primesc alimente (de-ale mâncării) în cele 14 zile de armistițiu, dar numai tot pe câte o zi deodată.

Asupra celorlalte stări din Balcani și țările interesate cu mersul războiului, mai dăm următoarele știri, ce le-am aflat până la încheierea foii noastre.

Belgrad (capitala Serbiei). Aci se susține, că dacă Bulgaria, la încheierea păcii, nu va primi Adrianopolul, va pretinde pentru sine Salonicul. Moștenitorul de tron al Serbiei s'a dus la Salonic chiar pentru a fi mijlocitor între Grecia și Bulgaria. Intre aceste două state s'au ivit păreri tare deosebite tocmai din pricina aceea, fiindcă amândouă ar vrea să aibă Salonicul.

În Salonic și împrejurime domnește însă o mizerie îngrozitoare. Din ținutul Cosova sosesc oameni refugiați cu miile, cari n'au nici o bucată de pâine.

Belgrad. Guvernul sârbesc a declarat de neadevărată știrea, că Serbia ar fi concentrat o mare parte a armatei la nord înspre granița austriacă. Doar Serbia vrea să încunjure izbucnirea de neînțelegeri între ea și monarhia austro-ungară. (Serbia bate deci în retragere, fiindcă se teme de bătaie.)

Petersburg. În zilele din urmă gazetele rusești scriu mai cu cumpăneală, și nu mai prea doresc războiu. Asta mai cu seamă, fiindcă au aflat de pregătirile de războiu ale Chinei. Se teme adecă Rusia, că îndată ce s'ar încurca într'un războiu în Europa, China i-ar declara și ea războiu. De asemenea se teme Rusia și de Japonia, care încă i-ar putea face multe neajunsuri. De aceea în zilele din urmă ministrul Rusiei la Belgrad, Hartwig, a primit din Petersburg mai multe telegrame, prin cari se cerea ca el să spună guvernului sârbesc, ca să fie mai cu cumpăneală în ținuta și purtarea lui față de monarhia austro-ungară.

Paris. Pe lângă toate semnele de pace, ce s'au arătat în zilele din urmă, Franța încă face pregătiri de războiu. Toate vămile au fost supuse ordinațiunilor ministrului de războiu. S'a rânduit păzirea

liniilor telegrafice, iar căile ferate au fost înștiințate să pregătească toate mijloacele de lipsă pentru oarecari transporturi mai mari.

Constantinopol. Acum iese încet la iveală, că Turcia asocotit cu aceea, că România, în cazul cel mai rău va sări în ajutor Turciei. În schimb România ar fi primit dela Turcia mari favoruri economice și arândarea unei insule din Marea Egeică. Acest plan al Turciei a fost însă primit tare rece în București.

Viena. Pe lângă toate desmințirile sârbești, se susține, că ministrul de războiu sârbesc a rechemat o parte mare a armatei dela râul Drina, iar pentru ca să încunjure alarmarea publicului, a trimis trupele la o depărtare de mai multe ciasuri dela Belgrad. Ba nu se poate tăgădui nici aceea, că mereu să formează bande sârbe, cari vor avea datoria să răscoale poporul din Bosnia și Herțegovina. (E doar știut, că Serbia ar vrea să pună mâna pe Bosnia și Herțegovina.)

Berlin. Cancelarul german (ministrul-președinte al Germaniei), Bethmann Hollweg, a ținut în Reichstag-ul (dieta imperiului) german o vorbire, în care a zis între altele: Dacă s'ar întâmpla ca o a treia putere să atace pe țara noastră aliată, Austro-Ungaria, atunci noi vom rămânea credincioși legăturii încheiate, și vom porni cu tărie alături de tovarășul atacat, pentru a ne apăra poziția noastră în Europa. (Vorbirea cancelarului german a fost foarte bine primită în cercurile conducătoare ale monarhiei noastre.)

Sofia (capitala Bulgariei). Aci se vorbește mult, că între țările aliate s'ar fi ivit mai multe neînțelegeri. Muntenegrinii n'ar fi voit să se încheie pace, până când ei nu cuprind Scutari. Grecii nu se pot înțelege cu Bulgarii asupra Salonicului. Bulgaria a zis însă, că dacă Grecia dorește continuarea războiului, atunci să-l poarte ea singură. Sâraccii Greci...

Din dietă.

Despre frumosele și înflăcăratele vorbiri ale deputaților nostri, domnii Dr. Teodor Mihali și Dr. Alexandru Vaida-Voevod, scriem la alt loc al foii noastre.

Aici vom să amintim despre mersul debaterilor din dietă în decursul acestei săptămâni, îndosebi asupra nouilor legi, cari s'au făcut pentru cazul unei mobilizări de războiu, despre ceace încă amintim la pagina 5 a foii de azi.

Unul dintre aceste proiecte de lege are următorul cuprins: Toți bărbații, cari pot lucra, dar încă n'au împlinit etatea de 50 de ani, pot fi chemați la miliție în caz de războiu, chiar și dacă n'au făcut armata. De aceasta pot scăpa numai cei cu mari scăderi trupesti, apoi slujbașii de stat, juzii comunali, preoții și toți aceia, cari după legea militară veche sunt liberi dela miliție în caz de războiu. Mai pot scăpa, în caz că serviciul militar ține timp îndelungat: economii independenți (oamenii cari au economie mai mare), proprietarii de fabrici și alte întreprinderi industriale, precum și aceia, cari în urma împrejurărilor familiare, sunt singurul sprijin pentru susținerea membrilor familiei. Pentru cazurile de felul acesta rămân în valoare ordinațiunile de până acum, atât la facerea rugărilor cât și susținerea familiilor.

Legea silește, — în caz de lipsă, — pe proprietarii de cai și cară, ca aceștia să

dece spre ajutor armatei vitele și obiectele lor. De asemenea se pot folosi și toate liniile ferate pentru miliție. Familiile pot fi silite, ca să dea armatei bucate și alte-de-ale mâncării, precum și nutremânt pentru cai. Comunele să îngrijească pentru bolnavi.

Pentru orice sprijin și ajutor dat armatei se vor despăgubi oamenii în bani gata. Toate aceste plăți se vor face din visteria statului pentru armată.

Al doilea proiect de lege cuprinde rânduiala, pe lângă care sunt a se preda cai în folosința armatei. Prețul cailor se socotește cu 10 procente mai sus ca în timp de pace. Proprietarii, ai căror cai se cer, au ai duce la locul numit. Prețul se plătește îndată sau prin cassa de păstrare postală în timp de 6 săptămâni.

Proiectul al treilea rânduește ajutoare din partea statului pe seama familiilor rezerviștilor și a glotașilor. În Ungaria este însă o astfel de lege, numai în Austria n'a fost.

În ședința de Mercuri a fost primit primul proiect de lege, deasemenea și proiectul al doilea. În ședința de azi, Joi, s'au primit și la a treia cetire proiectele susnumite, rămânând ca în zilele următoare să fie înaintate și Casei magnașilor spre primire.

Țara noastră a făcut deci toate pregătirile de lipsă pentru cazul, că ar fi atacată de Rusia. Dar tocmai aceste pregătiri întinse au pus pe gânduri pe Ruși și Sârbi, cari au început a-și trage coada înapoi, — astfel, că după toate semnele, ce se arată, n'o să fie nici un războiu, ci în curând o să se încheie pace peste tot.

Legea electorală.

Ministrul-președinte Lukacs a declarat în dietă, că încă în decursul acestui an are de gând să prezinte dietei proiectul despre legea electorală.

Adunări de protestare contra episcopiei ungurești.

Preoțimea din parohiile primejduite de episcopia maghiară dela Hajdudorog, s'a întrunit Dumineca trecută într'o conferință, care s'a ținut în Sătmar. S'a hotărât, ca cu toții să se împotrivescă contra atentatului, ce se plănuiește față de biserica română greco-catolică. Cei de față erau stăpâniți de o deosebită tărie în fața luptei ce-i așteaptă. Conferința a fost conchemată de domnii Dr. Vasile Lucaci, protopopul Alexandru Pop și Victor Andorco. Invitași au fost numai preoții din parohiile amenințate cu primejdie, din diecaza Orăzii-mări și a Gherlei. Aceștia au luat parte foarte mulți.

Poșta Redacției și a Administrației.

Dumitru Cioflec, Gary Ind. Foia fratelui D-Tale o plătită până la 31 Dec. 1912. La Comana vom trimite foia îndată după primirea banilor.

I. A. Toma, Gary Ind. Am dat serioșoarea D-Tale domnului respectiv, de unde credem că vei primi răspunsul dorit.

Gavril Ciobăncan. Un călindar sau deaș nu se pot trimite decât pe lângă primirea înaintea banilor, altcum costă posta cât și călindarele. Cetește cu grije cele scrise în „Foaie” asupra trimiterii călindarelor.

I. D. Manișu în P. Trimite poezia și vom vedea. Despre Călindari cetește în foaie.

Redactor resp.: Nicolae Bratu.

Editura și tiparul „Tipografia Poporului”.

Nicolae Bratu

A apărut

Călinarul Poporului pe 1913.

— Anul al XXVIII-lea. —

Prețul unui exemplar 40 bani, iar pentru trimiterea pe postă 5 bani deosebit.

Cine comandă cel puțin 20 exemplare și le plătește înainte cu câte 40 bani bucata, mai capătă două călindare pe deasupra și se trimit toate acasă plătite de postă.

Acei care cumpără 25—50 exemplare le capătă cu 28 bani, dela 50 bucăți în sus cu 24 bani unul, dar trebuie să plătească și poșta la primire.

Banii trebuiesc trimiși totdeauna înainte de accia, cari voesc să capete călindare cu aceste prețuri atât de ieftine. Numai comande dela 30 exemplare în sus se trimit și cu rambursă, adică să se plătească la scoaterea dela postă. Mai puțin de 30 exemplare nu se pot trimite neplătite înainte, din cauză că atunci vine prea scumpă posta. — Călindare nevândute se primesc înapoi până la 15 Februarie n. 1913. Dar trebuiesc trimise plătite de postă, care nu se poate detrage din preț.

Toți aceia, cari voesc a vinde călindare să se adreseze la administrația „Foi Poporului”. La acei revânzători, cari sunt oameni de încredere, dăm călindare și ca să le plătească după ce le vor vinde, numai cât atunci nu e rabatul chiar așa de mare. Pe lângă plățirca după vânzare, dăm călindarul: cu 28 bani acelor cari comandă dela 50 bucăți în sus, iar cu 30 bani acelor cari comandă mai puțin de 50 bucăți. Ei au însă a plăti și posta, fiindcă pachetul se trimite neplătit.

Intr'un pachet de 5 chilo intră 30 bucăți. Pentru pachete dela 1 chilo până la 5 chilo costă posta 72 bani. (E deci tot atât a trimite un pachet de un chilo sau de cinci). Iar dacă călindarele se plătesc numai la scoaterea dela postă, atunci costă un pachet dela 1—5 chilo 84 bani.

Toți ceice comandă călindare, sunt rugați a ceti bine aceste condiții de vânzare. Îndeosebi ne adresăm acelor, cari comandă câte 4—5 călindare, pe cari să le plătească când scot pachetul dela postă. Așa ceva nu se poate, fiindcă costă prea mult posta. De aceea să se trimită banii înainte.

Bogatul cuprins al Călinarului l'am publicat în cele din urmă trei numere ale „Foi Poporului”. De acolo se poate convinge oricine, că e cel mai bun și mai ieftin călindar.

Loc deschis.

Cel mai sigur scut contra boalelor de copii este un organism bun și rezistent al copilului. Dar aceasta se poate ajunge numai prin o nutriție potrivită și rațională. Spre acest scop se recomandă în lunile de iarnă folosirea oleului de ficat de pește a lui Zoltau, care posedă toate mijloacele de lipsă, iar afară de aceea e fără nici un miros sau gust rău. O sticlă cu 2 coroane se capătă în toate apotecile.

2 vierii

834 1—2

de un an, unul de rasa Berghire surată, celalalt de Basna, cu certificate dela comitat, se află de vânzare la Michael Schuell în Turâșor Nr. 43.

Oșor ca o peană
și elegantAsupra
avantagiilorMai durabil
ca pielea

Berson

călcăle de gumi
sunt cu toții în curat

„Cassa de păstrare în Mercurea“
societate pe acții
(Szerdahely, Szebenmege).

Concurs.

Să scrie concurs pentru ocuparea postului de secretar, împreună cu următoarele emolumente.

1. Salar anual 1800 cor.
2. Cvarțir în natură, eventual 25% dela salar bani de cvarțir.
3. Urcare de 10% din salar tot la 3 ani.
4. Tantiema statutară și participare la fondul de pensiuine.

Dela reflectanți să recere se dovedească, că au absolvat vro-o școală comercială.

Cererile de concurs sunt a se înainta până în 20 Decembrie 1912 st. n.

830 1—1

Direcțiunea.

În editura Ig. Hertz, București a apărut:

Calendarul „Lumea Ilustrată” pe anul 1913

și conține 241 splendide ilustrații. De remarcat sunt portretele noilor ministrii români, diplomații turci, porturi și obiceiuri din Transilvania, precum și navele „Cuvântul de onoare” și „O Isterică”.

Prețul cor. 150 plus 20 bani pentru porto postal. De vânzare la librăria W. Krafft în Sibiu. 835 1—8

Motor de vânzare.

Un motor de 40 puteri de cai, în stare foarte bună, mănânat cu ulei, foarte potrivit pentru o industrie mai mare, este în folosință numai de 4 ani, se află de vânzare cu un preț foarte avantajos. Adresa vânzătorului, care e o persoană din jurul Sibiiului se află la Administrația „Foi Poporului”. 836 1—3

Câni

837 1—4

orice fel de rasă și ieftini livrează Zwinger, Wrschowitz-Prag. Catalog ilustrat și cu prețuri se trimite contra unei marce de 20 bani.

Un băiat

840 1—3

se primește ca învățăcel de prăvălie la Nicolae N. Țintea comerciant, Săliște (comit. Sibiiului).

Două moșii

aflătoare pe Câmpie, în jurul Murăș-Oșorheiului, sunt de dat în arândă. O moșie de 500 jugăre catastrale, iar cealaltă de 1700 jugăre. Prețul de arândă 28 c.r. pe un jugăr anual. Moșile se pot lua în arândă fiecare singură sau eventual și amândouă la oaltă. Doritorii să se adreseze la Mandi Vilmos în Murăș-Oșorhei (Mareșvárhely). 1—

Vă pudrați? --- Da!

De când se află de vânzare și în Ungaria renumita

Pudră americană de porcelan

JESZ,

m'am obicinuit a folosi și eu pudră, pentru că

Pudra de porcelan **JESZ** este pudra cu mireasma cea mai plăcută.
Pudra de porcelan **JESZ** este pudra cea mai fină din lume.
Pudra de porcelan **JESZ** este pudra cea mai inofensivă.
Pudra de porcelan **JESZ** împiedecă asudatul feței a mânilor și a subsuoților.
Pudra de porcelan **JESZ** face să dispară zgrăbunțele și pietele pistrii de pe față.
Pudra de porcelan **JESZ** se lipește de pielea feței admirabil.
Pudra de porcelan **JESZ** dă feței o înfățișare elegantă și plăpândă.
Pudra de porcelan **JESZ** se uzită și ea pudra de față cea mai fină din lume.
Pudra de porcelan **JESZ** se capătă în cutii originale americane de câte 3 și 5 Cor. în 6 culori diferite și anume: în culoarea albă, roza, roza-palidă, crem, crem-palid și în culoarea naturală a feței. La comande să se spună anume și lămurit: în ce culoare și de care preț să se trimită pudra comandată.

Fete până și feciori
dela țară

cumpără în cantități mari

Crema-Diana

și

Săpun-Diana.

Alife pentru înfrumusețarea feței și pentru finețea mânilor,

de când aceste să capătă pretutindenea cu prețul de

50 fileri.

Unicul mijloc împotriva zgrăbunțelor și a petelor pistrii de pe față.

Se poate comanda prin postă pe lângă rambursă dela

Béla Erényi

Apoteca-Diana

în

Budapesta, Károly-körut Nr. 5.

Comanda cea mai mică e de 3 Cor. Se poate comanda pretutindenea în țară. 762 7—10

Târgurile de țară.(Zona târgurilor e după *calendarul vechi*).

25 Noemvrie: Bichiș-Ciaba, Cianadul sârbesc și nemțesc.

26 Noemvrie: Apold (com. Târnava-mare).

27 Noemvrie: Sereida Murășului.

28 Noemvrie: Dej, Rodna-veche.

29 Noemvrie: Aleșd, Pojon, Timișoara, Uzon.

30 Noemvrie: Bioziod, Gheorghio-Sân-Miclăuș, Șeica mare, Zam.

1 Decemvrie: Feldioara (com. Brașovului), Oradea mare.

2 Decemvrie: Făget.

4 Decemvrie: Alba-Iulia, Paraid.

5 Decemvrie: Baia de Criș, Boroșsebes, Jibău, Ormeniș, Sighetul Marmăției.

6 Decemvrie: Brad, Cehul din Selagiu, Hasmașul Lăpușului.

7 Decemvrie: Bălăușeri, Cernatul de jos, Ocna (com. Alba-Iulia), Șimleul Silvaniei.

8 Decemvrie: Agnita, Halmagiu mare, Odorhei.

9 Decemvrie: Silinghia.

10 Decemvrie: Abrud, Ciuc-Sân-Georgiu, Cetatea de baltă.

11 Decemvrie: Huedin.

Dentist

615 16-53

VIRGIL MUNTEANSibiu, strada Măcelarilor
Intrarea prin

Strada Poplăcii (Quergasse) Nr. 22.

Pune dinți

de cauciuc și de aur cu prețuri moderate.

De vânzare

se află o păreche de iepi, culoare esteniu lăchis de înălțime 156 cm. și un mânz tânăr. Totodată două pîrechi de hamuri și un cărucior ușor. Adresa la administrația „Foi Poporului” nr. 1-3

ANUNȚ.

#29 2-2

Duminecă, în 8 Decemvrie n. 1912, la 11 ore a. m. se dă în arândă vama târgului Săliște pe 8 ani (1913-1915).

Prețul de strigare 5650 cor. Licitația se va ține în școală.

Până la acest termen se pot înainta comitetului și oferte în scris, prevăzute cu vadiul de 10%.

Comitetul parochial gr.-or. din Săliște.

Moară de vânzare.O moară cu două petri în stare bună, cu vad bun de apă și o **mașină de imblătit** cu curea, mânătot cu apă, apoi un șop unde se pune stogul și o grădină cu pomi r. duci, mărimea 400 stânjini pătrași, se vinde din mână liberă. Moara se află în Pojorta, (comitatul Făgăraș, u. p. Voila) Adresa proprietarului este: Ioan Muntean în Sadu Nr. 133 (Czod, u. p. Nagydísznod). 890 2-3**De vânzare.**În Viștea-inferioară (comitatul Făgăraș) este de vânzare **o casă** constătoare din 3 odăi pentru locuit și o patra odaie pentru **covrigărie**, unde se află cuptor și toate cele de lipsă. Vânzarea se face din cauze familiare, poziția e foarte bună. De casă se mai ține un grajd pentru vite, un șopron lung, pivniță, fântână, 2 cotețe și grădină pentru legumi. Prețul de vânzare preste tot 2300 coroane. Doztorii să se adreseze la proprietarul Nicolae Moldovan, măestru țanzelar, Viștea-inferioară (Aleșvíst, Fogaras m.) 831 2-7**O casă**pentru economie, care constă din două odăi, cullină, șură, grajd și 298 metri pătrași grădină, se vinde din mână liberă cu preț estin. A se adresa la cancelaria **Dr. Boncz** avocat, Sibiu, strada Cisnădiei 39. 809 5-**De vânzare.**

În comuna Șona (Szépmező) comitatul Târnava-mică este de vânzare o casă de cărcimă, ce se află în drum de țară, aparținător cu 3 odăi, cullină și curte. A se adresa la cancelaria notarială de acolo. 893 2-2

Prima neguțatorie mare de vinuri

Ludwig Fronius

SIBIU, Pivnița „Mönchhof“.

Fabrică de licheruri și ferbătorie de rachiuri.

Mare neguțatorie de rachiuri de Drojdii, Treveré și Prune.

Specialități: Țuică veritabilă, fierbere proprie și Romuri Iamaica direct importate.

Vindecarea unui stomac de 80 ani.

Chevalier de l'Harnal, un moșneag de 80 ani, suferea aproape de 30 ani de stomac. Eu am aprobat, — povestea el, — cu mai multe mijloace de a mă vindeca, d. e. cu medicina de L..., cu pilulele M..., cu sămânța albă de muștar, etc.

Dar odată un prieten mi-a dat ideea, că în totă mâncarea să iau o lingură din cărbunele Belloc. Mijlocul acesta îl întrebuițez de 10 ani, și nici odată nu mi-s'a relintors suferințele. Acum am scaun regulat și nu mai sufer de constipație ca mai înainte, bucurându-mă de o sănătate, care în bătrânețe cam rar se găsește.

Chevalier de l'Harnal

De fapt ajung întrebuițarea Cărbunelui Belloc, în doze de 2-3 linguri de supă după fiecare mâncare, ca astfel în câteva zile să vindec orice durere de stomac, chiar și dacă sunt mai vechi sau cari prin folosirea unui alt mijloc nu s'au putut delătura.

Cărbunele Belloc produce o simțire plăcută în stomac, dă apetit, întoțește mistuirea și delătură orice astupătură a stomacului. Belloc e un mijloc sigur contra îngreunării stomacului după mâncare, contra migrenelor, cari provin în urma misturii rele, contra arsurilor și junghiușilor în stomac, precum și contra durerilor de nervi ai stomacului și pântecelor, cel mai simplu mijloc, pentru a lua cărbunele Belloc, care o profăcut în pulvăr, este, al pune într'un pahar de apă curată sau cu zahăr, apoi se mestecă, iar după aceea se bea dintr'odată sau în mai multe rânduri.

Cărbunele Belloc poate numai ajuta dar nici când strica, în orice măsură s'ar lua. Se capătă în toate apotecele.

S'au făcut încercări, ca să imiteză cărbunele Belloc. Dar aceste încercări au rămas fără rezultat și nu vindecă, fiindcă astfel de imitațiuni nu sunt preparate cum se cade.

Pentru a se împiedeca orice seducere, trebuie avut de grijă ca pe etichetă să fie numele Belloc și adresa laboratorului: Maison L. Frère 19, rue Jacob, Paris.

P. S. Persoane, cari nu se pot obicinui, ca să închiță pravul de cărbune, aceea să lu mai bine Pastile Belloc.

2-3 pastile după fiecare mâncare și totdeauna când se simte durere de stomac ajung, ca să producă o învințoșare sigură. Aceste pastile conțin cărbune Belloc curat. Ajunge a le lua în gură, undă puțin mestecate, se descompun, și le putem înghiți îndată.

Se capătă în Sibiu la: Carol Müller apotecă „La vulturul negru”, Piața mare Nr. 10. Aug. Teutsch, apotecă „La leu”, Piața mare Nr. 17, Guldo Fabritius, apotecă „La urs”, Piața mică Nr. 29. — În Brașov la: Apoteca „La urs” Vector Roth urm. Carol Schmiedt, precum și toate apo ecele de preste tot locul.

Atelier de curelărie, șelărie și coferărie

ORENDT G. & FEIRI W.

(odinioară Societatea curelarilor.)

Strada Cisnădiei 45. SIBIU. Heltauergasse 45.

Magazin bogat în articole pentru căroșat, călărit, vânat, șarț și voiaj, poclăzi și procovățuri, portmonee și bretele solide și alte articole de galanterie cu prețurile cele mai moderate. Curele de mașini, curele de cusut și legat, Sky (vărzobii) permanent în deposit. 62 52-

Toate articolele din branșele numite și reparatura lor se execută prompt și ieftin.

Liste de prețuri, la cerere, se trimit franco.

Comande prin postă se efectuează prompt și conștientios.

Mare deposit de hamuri pentru cai dela soiurile cele mai ieftine până în cele mai fine, coperitoare (țoluri) de cai și cofere de călătorie.

Haine pentru domni și băieți

costume pentru copii, pardesiuri și mărfuri de blănării în cea mai bună calitate și cel mai nou facon recomandată, pe lângă prețuri foarte reduse.

Eduard Elias
Sibiu, Piața-mică Nr. 13.

MILIOANE
folosește contra

TUSEI

răgușeloi, catarulul, flogmei, catarului bronchial și de gât

Caramelle de piept

ale lui **Kaiser** „Trei brazi”

6100 atestată de medici și privați, întărită prin notarul public, garantează succesul sigur.

Bomboane foarte bune și gustoase.

1 pachet 20 și 40 bani, 1 dosă 60 bani.
Se capătă în toate apotecile, drogueriile și prăvăliile de coloniale mai de frunte.

30,000 părechi
păpuți și ghețe
se vând cu preț redus

Toate în lume
se scumpesc!

panea, carnea, chiria casei, — numai
păpuții și ghețele executate în atelierul lui

VASILIE BAN

la „Cisma mare roșie”

dăpă cum se numește prăvălia lui, se iefinesc

Pentru ce? Pentru că această renumită prăvălie de înșălbăntinte s'a mărit în casa proprie și la fiecare păreche se trage jos chiria. De aceea el poate lăsa păpuți buni și traînici pe lângă prețuri ieftine.

VASILIE BAN, Sibiu

Strada Ocnel (Burggasse) Nr. 7.

Casa proprie.

Dumineca deschis până la 10 ore înainte de amiază.

COMANDELE DIN AFARA SE VOR EXECUTA
PUNCTUOS CA ȘI PANA ACUMA 683 25—

Anunț.

826 2-3

825 2-3

O casă

La „școala de industrie națională a femeilor române din Sibiu” (Bergasse 9) se află un depozit de stufe țesute în motive românești destinate pentru ornate (vestiminte biseriești) și pentru mobile. La cerere se trimit marcele.

constătoare din 3 odși de locuit în etajiu, iar jos cu o oalaie potrivită pentru prăvălie sau atelier pentru vr'un meseriaș se află de închiriat. De casă — care e în fruntea **Mercurei** — se ține și o grădină. Doritorii să se adreseze la **George Botorogă**, măcelar în Călnic.

Onorate Domnule!

Cunoscând multe lipsuri ale publicului românesc din provincie, deja din anul 1910 începând am deschis în Budapesta un

Birou de informații și Agentură românească.

Dau ori ce informații în ori-ce cauză ce se ține de Budapesta. Dau informații relativ la petițiile înaintate la diferitele ministere și la alte oficii publice. Dau informații în chestii de licențe. Urgitez rezolvirea petițiilor. Vorbesc în persoană cu referentul cauzei și rog rezolvire favorabilă. Cu drag îi conduc prin Budapesta pe aceia, cari vin să vadă frumusețile orașului, ori cu afaceri prin capitală.

Cumpără pe bani gata

tot felul de galițe, ouă, miei, porci, oi, viței, vite mari, porci, lână, piei, iepuri, — mai departe mere, pere, nuci, prune, miero de stup, ceară, fasole, cartofi, ciuperci, varză, vin, rachiu, fân, mohor, lemne; pături; moșii.

Dacă în țară ai sa

bucuros Vă trimit în fiețecare săptămână un „Aviz săptămânal” despre prețurile diferitelor mărfuri din Budapesta.

Esoperez

dela băncile cele mari din Budapesta împrumuturi pe amortizare cu procente mici.

Vă fac atent

că în interesul DV. este, dacă în ori-ce cauză Vă adresați mie. Dacă veniți la Budapesta, să veniți la mine, oăz eu Vă recomand advocați buni, medici vestiți, Vă conduc pe la fabrici să Vă alegeți mașine, motoare, mori, forestreio pompe, automobile etc. Grijesc ca să nu fiți înșelați. Fiind de față, ca martore la facerea contractului, nu las ca contractul să conțină altceva, decât ceea, ce am hotărât și cum am tocmii.

Zilnic primesc plânguri dela țărani români, cari cumpărând mașini prin agenți străini, au fost înșelați ieșind contracte a căror conținut nu l'au cunoscut neștiind țărani români ungurește.

Planul meu este ca, conducând pe românii noștri la fabrici și nu la agenturi de mașino, drept din mâna primă să-i cumpere cele trebuincioase, și să-l scutesc de șarlataniile agenților și să-l scap de procese. — Vă ofer serviciul meu cinstit și românesc pentru o taxă mică. Pentru răspuns să îmi alăturați o marcă postală.

Cu stimă:

L. OLARIU, Budapesta, II., Tölgyfa-u. 16. II. 8.
In Buda, lângă podul „Maglithid”.

Capital social Coroane 1,200.000.

Telefon Nr. 189.

Postspareasa ung. 99,849.

„Banca generală de asigurare”

societate pe acții în Sibiu—Nagyszeben.

este prima bancă de asigurare românească, înființată de institutele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii: **PARTENIU COSMA**

directorul executiv al „Albincl” și prezidentul „Soldații”.

„Banca generală de asigurare” face tot felul de asigurări, ca asigurări contra focului și asigurări asupra vieții în toate combinațiunile. Mai departe mijloace: asigurări contra spargerilor, contra accidentelor și contra grîndinei.

Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare” le face în condițiile cele mai favorabile. Asigurările să pot face prin orice bancă românească, precum și la agenții și bărbaiți de încredere ai societății. — Prospecte, tarife și informațiuni să dau gratis și imediat.

Persoanele cunoscute ca acvizitori buni și cu legători — pot fi primite oricând în serviciul societății.

„BANCA GENERALĂ DE ASIGURARE” dă informațiuni gratuite în ori-ce afaceri de asigurare fără deosebire că aceste afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cei interesați să se adreseze cu încredere la:

„Banca generaă de asigurare”
Sibiu—Nagyszeben — Edificiul „ALBINA”.

423 41—

Beutură escelentă și cu gust bun, care produce sânge. — Recomandată de medici contra boalei de anemie, lipsă de sânge, nervositate, reconvalescență. Influențează producerea sângelui, întărind mușchi și nervii, dă apetit fără a avea ceva urmări neplăcute asupra stomacului sau la dinți.

Proșul unei sticle mari Cor. 3.50, una mică Cor. 2.—. Se capătă în toate notecalo.

Depozitul principal la:

GUIDO FABRITIUS,
apotecar în Sibiu. 591 23—

Mobile în toate stilurile, cea mai solidă executare **moderne**

pe lângă garanția recomandă

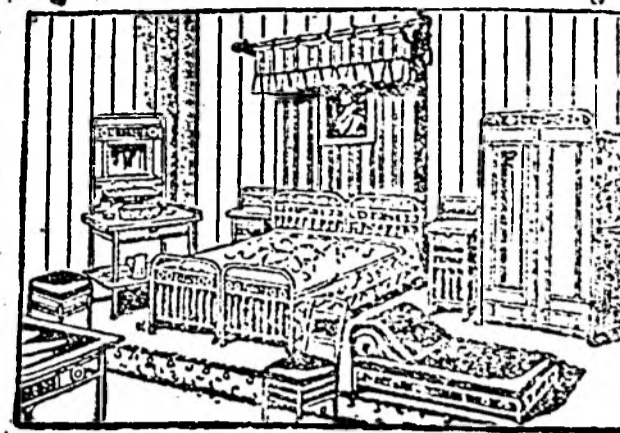
Emil Petrușin
fabrică de mobilă.

Telefon Nr. 47 cu legătură în întreg comitatul.

Sibiu, Salzgasse Nr. 37.

Expoziție de mobilă zilnic deschisă, fără silă de cumpărate.

Primesc și execut toate lucrările de lipsă la biserică nouă și vechi.

Contra tusei, răgușicii și catarului au efect mai bun 768 8-6

bomboanele Pemete
ale lui Réthy.

La cumpărare să fim atenți și să cerem apriat bomboane de-ale lui RÉTHY, fiindcă sunt multe imitații fără valoare.

1 Carton 60 bani. O cutie mare 1 Coroană.

Se cumpără numai bomboane Pemete-ale lui RÉTHY

Auleo! La Tuse, răgușală și Introcănare ajută sigur și repede

Trăiască

Pastilele de piept ale lui Egger

au un gust admirabil și nu strică pofta de mâncare

Un carton 1 cor. și 2 cor.
Carton de probă 50 fil.

Afurisita de tusa mă înecă.

In Sibiu să poată căpăta la apotecele:

Guido Fabritius, I. C. Molnár, Carol Morscher, Carol Müller, E. Rummler
Karl Pissel, Alber Zink.

In Sebeșul-săsesc la apotecele Stefan Heitz, I. O. Reichard și Walter Metz.

Câteva cuvinte asupra boalelor secrete.

E trist, — dar în aceste vremuri că în vremea de azi e înălțătoare a o bi multimea acelor oameni, a căror sânge și surorii trupei sunt atruțate și cari în urma ușurinței din tinere și prin deprinderi rele și-au adunat sistemul nervos și puterea spirituală. E timpul suprem ca acești stări îngrozitoare să se piacă caștă. Trebuie să fie cinava care să dea tinerimii de-azi bine-voitoare, sincere și zămintate în tot ce privește viața sexuală, — trebuie să fie cinava căruiă oamenii să-și încredințeze fără teamă, fără sîuză și cu încredere năcasurile lor secrete. Dar nu e în deajuns însă a destăina aceste năcasuri ori și lui, ci trebuie să ne adresăm unu as fel de medic specialist, conștencios, care știe să dea asupra vieții sfaturi bune sexuale și știe a știa și morburilor ce deja eventua există atunci apoi va înceta existența boalelor secrete.

De o chemare arăt de mîreșă și pentru acest scop e institutul renumit în toată țera al D-rului PALOCZ, medic de spital, specialist, (Budapesta IV, Muzcum-körut 18), unde pe lângă discreția cea mai strictă, primește ori-cine (atât bărbații cât și femeile) deslușiri asupra vieții sexuale unde stoge și surorii trupei ale bolnavului să curăță, nervii se întăresc, tot organismul i-se eliberează de materiile de boală, chinuri e sufletești i-se liniștesc.

Fără caturbarca ocupațiilor zilnice dr. PALOCZ vindecă deja de ani de zile repede și radical cu metodu său propriu de vindecare chiar și casurile cele mai negleșe, ranele sifilitice boalele de țeve, beșic, nervi și șira spinărei, încupururile de confușe a minții, urmările onanței și ale sifilisului, erecționila de apaimă, slăbirea puterii bărbătești (impotența), vătămăturile, boalele de sânge de piele și toate boalele cigacelor sexuale femești. Pentru femei o sală de așteptare separată și eșire separată. În ceea ce privește cura, depărtarea nu este predecă, căci dacă cinava, din ori-ce cauză n'ar putea v-ni în persoană, atunci cu plăcere l se va da răspuns amănunțit foarte discret prin scrisoare (în epistolă e de ajuns a se alătura numai marca de ră-pon). Limba română se vorbește perfect. După încheierea curei, epistolele se ard, ori la dorință se retrimit fiecăruia. Institutul se îngrijește și de medicamente speciale. Vizitele se primesc începând dela 10 ore a. m. și până la 5 ore p. m. (Duminica până la 12 ore a. m.) 780 7—

Tratament și cu Salvarsamul Ehrlich 606.

Adresă: Dr. PALOCZ, medic de spital, specialist, Budapest IV., Muzcum-körut Nr. 18.

Berea albă și neagră
din

Bereria dela Trei-Stejari
în SIBIU

este foarte bună și gustoasă!

Această bere e căutată și se bea cu plăcere de toți cari o cunosc, atât la orașe cât și la sate. 724 84—

Nici o bere nu întrece

Berea de Trei-Stejari

Că berea noastră e foarte căntată se poate vedea și de acolo, că cumpărătorii se înmulțesc mereu.

Prăvălie nouă!

Subscrisul îmi permit a Vă aduce la cunoștință, că cu ziua de 11 Noemvrie n. 1912, am deschis în Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 5 o

Prăvălie de modă pentru dame și domni

și mă aflu în plăcuta poziție de a Vă putea servi cu un asortiment bogat de tot felul de articli de modă, pe lângă cele mai moderate prețuri.

Asortiment de stofe englezești și eațifele pentru costume, stofe de mătasă, dantele, tuluri, voaluri etc. — Toți articlii necesari pentru croitori.

Cu stimă

Aurel B. Grün și Fratele
Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 5.

Lemn pentru clădiri!

Parchete de stejar de primul rang și bine uscate, în orice cantitate, aduse la fabrica de parchete **Neuschloss Nasicz** în Slavonia, precum și tot felul de **scânduri de brad, șrepte, lați și alte lemne pentru clădit** cu cele mai ieftine prețuri recomandă și livrează 498 96-

Glanz, Szánto & Macelariu

magazin de lemn de lucru

Ibliu, strada Rîului (Flussgasse) Nr. 6

Nu uita

stimată cetitor, — la comandă sau tot felul de alte cumpărări, făcute în urma unui inserat cetit în foaia noastră, — a aminti și spune, că despre lucrurile comandate sau cumpărate al cetit în inseratul din „Foaia Poporului”.

Prin aceasta contribuți și D-Ta la răspândirea și lățirea foilor noastre, iar pe de altă parte vei fi servit de grabă, fără ca aceasta să te coste ceva mai mult.

Ludovic Ferencz,

PRODATOR DE BĂRBAȚI

SIBIU, strada Cisnădiei Nr. 12,

recomandă p. t. publicului

cele mai noue stoffe de toamnă și iarnă în mare asortiment.

noutățile 723 00-

Este chiar acum, pentru haine de bărbați stoffe englezești, franțuzești și indigene, din cari se execută după măsură cele mai moderne vestimente precum: Sacko, Jaquete, și haine de cămășă, cu prețuri foarte moderate.

Deosebită atențiune merită noutățile de stoffe pentru pardisiuri și „Englam”, cari se află totdeauna în depozit bogat.

Asupra reverenzilor confecționate în atelierul meu, îmi permit a atrage deosebită atențiune a On. domnii preoți și teologi absolvenți. — În cazuri de urgență confecționez un rând complet de haine în timp de 24 ore. — Uniforme pentru voluntari, cum și tot felul de articli de uniformă, după prescripțiile crotura cea mai nouă.

Institutul de asigurare „TRANSSYLVANIA”

Strada Cisnădiei 5.

SIBIU

Strada Cisnădiei 5.

recomandă

Asigurări împotriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. pe lângă premii recunoscute de cele mai ieftine, și în cele mai favorabile condiții, cum și

Asigurări asupra vieții

(pentru învățători confesionali și preoți români gr.-or. și gr.-cat. avantajii deosebite), pe cazul morții, și cu termin fix, cu plătire simplă sau dublă a capitalului; asigurări de zestre, asigurări de copii, asigurări pentru serviciul militar, asigurări de studii, asigurări cu participare la câștig de 40% garantat și cu restituire de 3% interese și asigurări pe spese de înmormântare.

Sumele plătite pentru **pagube de foc** până la finea anului 1911 K 5.275.798-23
Capitale **asigurate pe viață** achitate „ 5.146.556-36

Starea asigurărilor cu foc K 127.763.744-
sfârșitul anului 1911 (viață) „ 10.981.822-
Fonduri de întemeiere și de rezervă „ 2.520.492-

Prospecte în combinațiile cele mai variate se trimit gratuit, cum și orice informații în birourile Direcțiunii, strada Cisnădiei Nr. 5 și la toate agenturile.

Prsoane versate în acuziții, cari au legături în cercuri bune, se primesc în serviciul institutului în condiții favorabile. 767 10-

Nu-i reclamă, — ci e fapt

că fiecare în interesul său propriu numai în

Warenhaus Grünberger

să facă cumpărări de

731 12-

Haine pentru domni, dame, băieți, fete și copii

bluse, rochii, jupoane, negligés și costume pentru dame.

**Mare alegere!
Prețuri fără concurență!**

Cel mai mare depozit de blănării!

Strada Cisnădiei. Palatul comandei de corp.

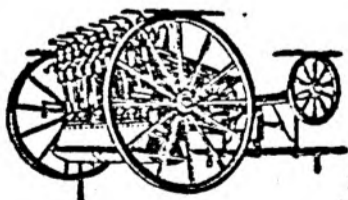
Frații Gömöri

Reprezentanța generală pentru Ungaria

Magazin dela fabrică pentru mașini economice

* **Budapesta,** IX., Boráros-tér Nr. 2.

a fabricii de mașini și turnătorie de fier **K. & R. Jezek în Blansko.**

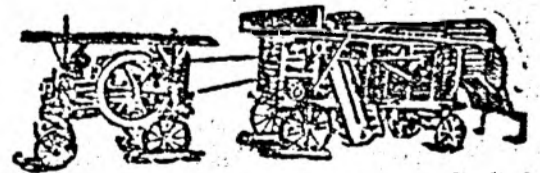

Recomandăm mașinile de sămănat, construcție tare, cu aparat de săpat și sămănat cucuruz, sistemul cel mai nou, care corespunde întru toate timpului de față.

589 54-08

Mașinile de înlătuit cu motor, instalările de mori și mașinile de sămănat, pe cari le-au liferat firma **FRĂȚII GÖMÖRI** sunt bine primite în toată țara, de aceea ne recomandăm onorațiilor economi.

Mai departe recomandăm următoarele mașini speciale: tăvăluguri pentru zdrobitul pietrișului cu suluri de peatră și cilindru cernător, spre a se folosi la petriș mărunt și mai mare; cum și a se mâna

Garnituri de înlătuit cu motor! distinse cu numeroase premii prime, liferăm pe lângă deplină garanție și condiții avantajoase de plată. Pentru instruirea la purtarea mașinilor de înlătuit trimitem gratis un monteur la fața locului.

cu apă, abur sau motor. Mașini pentru fabricarea de cărămidă, instalări complete pentru țiglarie, mașini pentru producerea cimentului și spargerea pietrii.

Cumpărători serioși, cari se interesează de mașinile noastre, îi cercetăm noi acasă personal pe spesele noastre, prin ceea ce cumpărătorii cruță proviziunea agentului, ajung deci mai ieftin în posesiunea mașinii și sunt siguri de cel mai bun serviciu.

Inseratele

numai atunci au valoare mare, dacã sã rãspãndesc pretutindenea, in toate țãrile, in toate cercurile sociale. Pentru acest scop sã ofere indeosebi inserarea in „FOAIA POPORULUI“.

Informații sã dau și comãde sã primeascã la administrația FOAII POPORULUI.

Cãștigurile mai mare eventual pe milia marce.	Annuț de noroc	Cãștigurile sunt garantate de stat.
---	-----------------------	-------------------------------------

Tragera primã la 12 Decembrie.

Invitare de participare la **Șanșele de câștig**

ale loteriei mari garantate de statul Hamburg in care trebuie sã se câștige sigur

18 milioane 781.000 marce.

In urma hotãrãrii guvernului, loteria aceasta s'a imbunătățit foarte mult prin mărirea capitalului, astfel cã aproape toate câștigurile s'au urcat cam cu 40%, față de mai înainte, prin ceea ce aceasta loterie are cele mai bune șanșe de câștig.

Cãștigul celei mai mare in cazul cel mai norocos pânã acum a fost

600.000 de marce

iar pentru viitor s'a urcat la

Un milion de marce.

Celelalte câștiguri mai mici pot fi eventual de:

0,000 marce	305,000 marce
890,000	303,000
880,000	302,000
870,000	301,000
860,000	300,000
850,000	200,000
840,000	100,000
830,000	90,000
820,000	80,000
810,000	70,000

precum și multe câștiguri de câte 60.000, 50.000, 40.000, 30.000, 20.000, 10.000 marce etc.

In total loteria conține 100.000 de lozuri, din care 26.028 de numeri — adică mai mult ca jumătate — la decursul celor 7 trageri trebuie sã se trage.

Prețurile obișnuite a lozurilor de clasã primã sunt: 769 10—10

Loz întreg 10 M. 12 K.	Loz de jum. 5 M. 6.— K.	Stecã de loz 3 M. 18.— K.
------------------------	-------------------------	---------------------------

Planul cunoscut de lozuri provãzut cu emblemã statului in care sunt expuse prețurile lozurilor din clasele diferite precum și o comandã de a câștigurilor, o trimitã la dorință gratis și franco. Fiecare participant primește lista oficialã a tragerilor imediat dupã trageri.

Cãștigurile sã primeascã prompt sub controlul statului. Comãde rog acuma sau cel târziu pânã la

12 Decembrie n.

Samuel Heckscher & Co., bancher Hamburg (Nr. 994)

Tãrãți aici

Comandã la Dl Samuel Heckscher & Co., bancher, Hamburg (Nr. 994)

Trimitã-mi	Loz întreg	la 10 Marce (12—K)
	de jumătate	57 „ (6.— „)
	de un sfert	250 „ (8.— „)

Adresa:

Prețul aici plătit cu mandat / de rãscãdã / Trimitãți cu rãmbursã / sã se plăteascã

Renume universal

are cãștigul de buzunar marca „Sibirca“, 14 cor. aur american duble, anker-remontor ce merge 36 de ore. Prin cumpãrarea intregii produceri din aceste cãșturi, mã aflu singur in poziție a putea oferi pentru prețul grozav de ieftin de 4 cor. 90 bani acest cãș, care opede un mehanism prima e lveșian, astfel cã nici nu se poate deosebi de un cãș de aur, ce costã 100 cor. Pentru mesul regulat garantez 5 ani.

1 bucatã 4 cor. 90 bani, 2 bucãți 9 cor. 60 bani, Mãi departe oferez un cãș Gloria, de argint, pentru buzunar, cu 3 cor. 60 bani. La oricare cãș se alãturã in cãște un lanț elegant aurit. Nu e nici un risc, Schimbarea e permisã sau se dau banii inapoi. Trimitãrea cu rãmbursã prin

S. Kohane, expert de cãșuri
Krakau, Sebastiansgasse Nr. 15.

La „Croitoria Universalã“

I. PETRAȘCU

Strada Cisnãdiei Nr. 30. **SIBIU.** Strada Cisnãdiei Nr. 30.

Telefon Nr. 172.

Premiat:
Expoziția internaționalã de modã Paris 1911
Grand Prix și medalia de aur.

Premiat:
Expoziția universalã din Roma 1911
Grand Premio și medalia de aur.

Prin aceasta îmi permit a aduce la cunoștința onoratului public, cã in atelierul meu de primul rang, unde sunt ocupați la 20 de lucrãtori, primesc și execut tot felul de haine, atât civile cât și militare.

Pentru sezonul de toamnă și iarnã tocmai acum mi-a sosit o mare alegere de ștofe engleze și indigene. Croialã cu gust și dupã ultima modã, garantãnd pentru ori ce lucru.

Serviciu solid și grabnic. — Prețuri moderate.

Sprrijiniți industria romãnã!

7:8 12—

500.000 de pași

poate umbla cu nãa o pãreche de papuci sau cizme, cari sunt cumpãrate din atelierul meu sau provãzute cu numele **George Limpede.**

Gratis reparez

orice incãlțãminte scootind dela cumpãrare 3 luni, dacã in acest timp o de lipsã ceva reparare.

George Limpede

Sibiu, Plața Brãnzei Nr. 9.

PRIMUL ATELIER DE MAȘINI
in OCNA-SIBIULUI

Aduce la cunoștința onoratului public, cã ne-am mãrit atelierul nostru de mașini, in care primim și executãm tot felul de **mașini speciale și agricole.** Anume: **motoare, mori, garnituri de imblãțit, precum și apaducturi, instalațiuni de luminã electricã, construcțiuni de fer** pentru **edificii**, cu prețurile cele mai moderate.

Cu toatã stima:

BUZDUGHINĂ și STANCIU

Ocna-Sibiului, Sospatak utoa 6.

472 28—

Mare atentiune!

Sam. Wagner.

Prima turnãtorie de fer Sibianã, Fabricã de mașini agricole, Atelier de mori și prãvălie de fer.

Recomandã cu cea mai mare cãldurã bogatul seu asortiment de tot felul de **motoare** dela **prima fabricã**, dela cel mai mic și pãnã la cel mai mare; asemenea și **mașini de treerat** din renumita **fabricã Hofherr** dela cea mai micã și pãnã la cea mai mare; numai pușin recomandã și tot felul de articole pentru edificãri precum:

Cement de Portland și Roman din Beocin, Traverse, Trestie, Carton cãtrãnit pentru invãlit, **Pãnzã de sãrmã** pentru Ingrãdit, precum și ori ce fel de ferãrie aparținãtoare la edificãri.

Toate pe lângã cea mai strictã garanție cu prețuri foarte moderate și condițiuni de platã avantajoase

Nu vã grãbiți a comãda din alt loc, — pãnã nu veți vizita prima linie aceea mare și bine asortatã fabricã.

Efectuarea se face prompt și conștientios.

581 29—

Ferți-vã stimați agricultori a nu cumpãra imitații și vã ferți de escroci.